

Herning
Kommune

§ 12 MILJØGODKENDELSE
af svinebedrift
Ørskovvej 30, 7400 Herning

Registreringsblad

Titel: § 12 miljøgodkendelse af svinebedrift Ørskovvej 30, 7400 Herning

Dato for ikrafttrædelse: 25. august 2009

Bedriftens navn: Højgård

CVR-nr: 26614171

CHR-nr: 99659

Ejendomsnummer: 6570162884

Ejerlav/ Matrikelnummer: Næstholt Gde., Snejbjerg/ 1æ
Snejbjerg By, Snejbjerg /12g
Ørskov By, Snejbjerg/ 8e
Snejbjerg By, Snejbjerg /12f
Den sydøstlige Del, Nøvling/ 16
Snejbjerg By, Snejbjerg /6dg
Ørskov By, Snejbjerg /9a

Adresse: Ørskovvej 30, 7400 Herning

Bedrifts ejer og Ansøger: Torsten Troelsen, Ørskovvej 30, 7400 Herning, tlf: 97361737

Konsulent: Svinerådgivning Vest v/ Heidi Wentzlau, Birk Centerpark 24, 7400 Herning, tlf: 70 15 12 00, e-mail: hbw@srvest.dk

Tilsynsmyndighed: Herning Kommune

Rådgiver: Lotte Weesgaard, Orbicon, Kvalitetssikring Torsten Ostenfeld, Orbicon

Kontrolleret af: Kirsten Brødbæk, Herning Kommune

Ikke-teknisk resumé

Torsten Troelsen har søgt Herning Kommune om tilladelse til udvidelse af den eksisterende produktion på bedriften, Ørskovvej 30, 7400 Herning.

Ansøgningen vedrører udvidelse af produktionen fra 625 årssøer, 17.000 smågrise, 1.569 slagtesvin svarende til 287,73 dyreenheder svin til en produktion af 735 årssøer, 21.000 smågrise, 850 slagtesvin svarende til 325,76 dyreenheder. I forbindelse med udvidelsen bygges der ny drægtighedsstald på 1.600 m² og ny gyllebeholder på 3.500 m², som etableres med overdækning samt en vaskeplads. Der etableres gyllekøling i den nye drægtighedsstald.

Der er til ejendommen et areal på 222,62 ha ejet/forpagtet og der er valgt ekstra efterafgrøder. Der er ingen aftale arealer.

Ammoniakkrav er opfyldt, fosforkrav og kvælstofkrav er opfyldt, beliggenheden overholder alle geneafstande med hensyn til lugt.

Ejendommen er beliggende i det åbne land ca. 250 m nord for Snejbjerg, som er den nærmeste byzone i området.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Herning Kommune en § 12 godkendelse til ejendommen på en række anførte vilkår.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning	4
Klagevejledning og offentliggørelse	6
Generelle vilkår	8
Drift og indretning	8
Årsproduktion	9
Vilkår for anlæg	10
Staldinventar- og drift	10
Ammoniakreducerende miljøteknologi	10
Lugt	11
Gødnings-opbevaring	12
Gyllehåndtering	12
Transport	13
Spildevand m.v.	13
Uheld og driftsforstyrrelser	13
Støj	14
Skadedyr	14
Støv	14
Lys	15
Oplag af olie og kemikalier	15
Affald	15
Vilkår for udspretningsarealer	16
Udbringning	16
Vilkår for miljøredegørelser	18
Herning Kommunes samlede vurdering	19
Undersøgte alternativer	19
Varetagelse af hensyn til landskab	20
Naboer – placering,- lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.	21
BAT anlæg mv.	23
Energi og ressourcer	25
Uheld og driftsforstyrrelser	26
Jord	26
Grundvand	27
Overfladevand	27
Natur	31
Miljøteknisk beskrivelse	37
Oplysninger om ansøger og ejerforhold	37
Oplysninger om ejendommens placering	37
Landskabelige hensyn	38
Husdyrgødning	39
Foder	40
Harmoniregler	41
Bedriftens indretning og drift	42
Ressourceforbrug	44
Transport	45
Støj	45
Skadedyr	46
Affald	46
Farligt affald samt olie og kemikalier	46
Døde dyr	47
Spildevand	47
Bilag 1: Oversigtsplan over ejendom	48
Bilag 2: Staldopbygning	50
Bilag 3: Transportveje	51
Bilag 4: Arealer ift § 7, natura 2000 områder	52
Bilag 5: Nitratfølsomme indvindingsområder og drikkevandsområder	53
Bilag 6: § 3 natur ved ejendommen	54
Bilag 7: lavbund, vandløb og søer, diger	55

Indledning

Torsten Troelsen har ansøgt om en § 12 godkendelse jf. husdyrloven¹ af bedriften Højgården beliggende på adressen, Ørskovvej 30, 7400 Herning.

Der søges om en udvidelse af produktionen fra 625 årssøer, 17.000 smågrise, 1.569 slagtesvin svarende til 287,73 dyreenheder svin til en produktion af 735 årssøer, 21.000 smågrise, 850 slagtesvin svarende til 325,76 dyreenheder.

Miljøgodkendelsen udarbejdes af Herning Kommune med bistand fra Orbicon. Bedriften er tidligere miljøgodkendt af Herning Kommune med miljøgodkendelse af 8. april 2003 efter miljø-beskyttelseslovens kap. 5 til 275 årssøer, 6.800 smågrise, 6.600 slagtesvin. Ringkøbing Amt har den 25. maj 2004 lavet VVM-screening til en ændring af dyreholdet og byggeri af ekstra stalde. Dyreholdet ændres til 625 årssøer, 17.000 smågrise, 1.569 slagtesvin, der sker ingen stigning i antal dyreenheder (286,1 DE efter dagældende beregning af DE). Ændringen accepteres af kommunen, der er ikke lavet tillæg til miljøgodkendelsen, idet Herning Kommune har vurderet, at ændringen ikke giver øgede gener.

I forhold til den tidligere miljøgodkendelse er forudsætningerne for de miljømæssige vurderinger dog ændret med nærværende ansøgning. Der vurderes ikke, at være identitet mellem det hidtil godkendte anlæg og det ansøgte projekt og den eksisterende produktion kan ikke adskilles fra den ansøgte udvidelse/ændring. Miljøgodkendelse meddelt den 8. april 2003 bortfalder derfor ved meddelelse af denne miljøgodkendelse. Den hidtidige miljøgodkendelse gælder dog indtil denne nye miljøgodkendelse tages i brug.

Læsevejledning

Godkendelsen er opbygget, så vilkår står først sammen med konklusionerne fra den samlede vurdering, derefter følger Herning Kommunes samlede vurdering samt en miljøteknisk beskrivelse af det ansøgte projekt.

Sagens bilag

Følgende oplysninger er indgået i behandling af sagen:

- Ansøgning nr. 3590 af 5-11-2007 version 12 med bilag.
- Miljøgodkendelse af svineproduktion på Ørskovvej 30, Snebjerg af 8. april 2003.
- VVM-screening af ejendommen Ørskovvej 30, 7400 Herning dateret 25. maj 2004 fra Ringkøbing Amt
- Møde på landbruget d. 4. februar 2009.

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til reglerne i Husdyrloven med tilhørende bekendtgørelse² samt Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Derudover er der foretaget en vurdering af ansøgningen jf. reglerne i habitatbekendtgørelsen³. Jf. denne skal kommunen før der træffes afgørelse til et husdyrbrug, foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Da der er tale om anlæg til husdyrproduktion for mere end 270 dyreenheder søer med tilhørende smågrise og 750 stipladser til søer, skal ansøgningsmateriale i henhold til Husdyrbrugloven § 55 offentliggøres således, at offentligheden får lejlighed til at se materialet og udtale sig herom.

Der er tidligere meddelt en miljøgodkendelse over IPPC grænsen, men på ansøgningstidspunktet var det ikke vurderet om projektet ville medføre en væsentlig virkning på miljøet. Herning Kommune har derfor valgt at offentliggøre ansøgningen jf. § 55. Ansøgningen blev offentliggjort i Herning Folkeblad d. 4. marts 2009 med høring til den 17. marts 2009. Der er ikke indkommet kommentarer til ansøgningsmaterialet.

Udkast til miljøgodkendelse har været i nabohøring fra d. 7. juli 2009 til den 19. august 2009. Der er ikke indkommet kommentarer til udkast til miljøgodkendelse.

Endvidere skal virksomheden og kommunen i forbindelse med godkendelse foretage en vurdering af virksomhedens teknologi i forhold til det, som beskrives som "Bedst Tilgængelige Teknologi" (jf. BAT-notat/BREF-dokument for svine- og fjerkræbrug).

Husdyrlovens beskyttelsesniveau, afskæringskriterier

Godkendelsen er vurderet i henhold til lovens beskyttelsesniveauer, afskæringskriterier samt i henhold til Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁴, Skov- og Naturstyrelsens vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug samt Habitatbekendtgørelsen⁵.

² Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 294 af 31/3/2009

³ Bekendtgørelse nr. 408 af 01/05/2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

⁴ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006

⁵ Bekendtgørelse nr. 408 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 1. maj 2007.

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20/12/2006

Husdyrloven beskriver 4 beskyttelsesniveauer eller afskæringskriterier, nemlig:

1. Ammoniak

- Det generelle ammoniakkrav
- Det individuelle ammoniakkrav - Maksimal merbelastning af særlige naturområder (§ 7)

Det generelle ammoniakkrav på 15% (2007) er opfyldt, ved gyllekøling i den nye drægtighedsstald (stald 10) og overdækning af den nye gyllebeholder. Det individuelle ammoniakkrav er overholdt, nærmeste § 7 ligger længere væk end 1.000 meter fra ejendommen.

2. Lugt

- Nabo
- Samlet bebyggelse
- Byzone

Lugtkravene er overholdt. Nærmeste områdetype er Snebjerg (byzoneområde) hvor lugtgeneafstanden er overholdt da geneafstanden (480 m) ved ansøgt drift er lig med geneafstand i nudrift (480 m), samtidig med at afstand til byzonen (248 m) er længere end 50 % af geneafstand. Samlet bebyggelse og Nabo er også overholdt.

3. Fosfor

- Natura 2000 områder overbelastet med fosfor
- Lavbund
- Lerjord

Størstedelen af udbringningsarealerne ligger i P-klasse 0 dvs. at der ikke er restriktioner udover harmonikravet. 0,86 ha ligger i P-klasse 2. Jf. fosforberegningerne i ansøgningssystemet for ansøgt drift er fosforkravet overholdt.

4. Nitrat

- Overfladevand
- Grundvand

Alle arealer ligger udenfor nitratklasse 1-3. Der er derfor ift. overfladevand ingen restriktioner udover harmonikravet. 13,98 ha er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder, ud fra beregningerne i ansøgningssystemet er kravet ift. grundvand overholdt, da det ikke forekommer stigning i udvaskningen til grundvand i ansøgt drift. Udvasningen er beregnet til 56 mg N/l for disse marker, der ikke ligger i indsatsplanområde. Kravene overholdes med nedsat dyretryk og 1 % etableret ekstra efterafgrøder.

Meddelelse om godkendelse

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger meddeler Herning Kommune hermed godkendelse til ovennævnte bedrift på nedenstående vilkår. Det er endvidere Herning Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen gælder kun for det ansøgte. Der må **ikke** ske udvidelse eller ændring i dyreholdet, herunder stalde, gødningsopbevaringsanlæg, udspretningsareal og lignende, før ændringen er anmeldt og godkendt af tilsynsmyndigheden.

Godkendelsen omfatter udelukkende ejendommens erhvervsdel og forholdet til husdyrbrugslovgivningen. Godkendelser/tilladelser i forhold til anden lovgivning (f.eks. Byggeloven, Planloven, m.v. samt afledning af spildevand og overfladevand efter Miljøloven) skal søges separat og der skal bl.a. indhentes byggemeddelelse inden evt. byggeri må igangsættes.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Hvis den meddelte miljøgodkendelse ikke har været udnyttet, helt eller delvist, i 3 på hinanden følgende år betragtes det som kontinuitetsbrud. Så bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år, med mindre andet fremgår af miljøgodkendelsen. Det er ikke hensigten at fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving, betragtes som kontinuitetsbrud.

Godkendelsen skal, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2017.

Klagevejledning og offentliggørelse

Afgørelsen, der alene vedrører forholdene i henhold til Husdyrloven, kan inden 4 uger efter afgørelsens annoncering, dvs. senest den 23. september 2009 påklages til Miljøklagenævnet.

Klageberettiget er ansøger og enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagen. Godkendelsen er offentliggjort ved annonce i Herning Folkeblad den 26. august 2009.

Eventuel klage stiles til Miljøklagenævnet, Rentemestervej 8, 2400 København NV, men indsendes skriftligt til Herning Kommune, Torvet, 7400 Herning eller pr. mail til landbrugsgruppen@herning.dk, som videresender klagen med sagens akter. Herning Kommune skal have klagen senest den 23. september 2009 indenfor rådhusets kontortid.

En eventuel klage har ikke opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, hvorfor godkendelsen på eget ansvar kan udnyttes før klagefristen er udløbet i henhold til Husdyrlovens § 81, stk. 1. Undtaget fra dette er dog hvis miljøgodkendelsen indeholder vilkår angående landskabelige forhold og ved etablering af gyllebeholdere (hvilket er tilfældet i denne sag) i henhold til Husdyrlovens § 81, stk 3.

Såfremt afgørelsen påklages, vil dette blive meddelt ansøger.

Denne afgørelse kan endvidere indbringes for domstolene, jf. Husdyrlovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder efter annonceringen.

Med venlig hilsen

Kirsten Marie Brødbæk
Miljøtekniker

Udkast til afgørelse er fremsendt til kommentering inden meddelelse af godkendelsen til følgende (partshøring):

- Torsten Troelsen, Ørskovvej 30, 7400 Herning
- Svinerådgivning Vest v/ Heidi Wentzlau, Birk Centerpark 24, 7400 Herning, e-mail: hbw@srvest.dk
- Helle Borg, Mindestenvej 8, 7400 Herning Kommune (ejer Ørskovvej 35)
- Søs Grandjean, Ørskovvej 37, 7400 Herning Kommune
- Ernst Hindhede, Gødstrupvej 25, 7400 Herning Kommune
- Pia Marie Kragelund Jacobsen og Jacob Lund Pedersen, Ørskovvej 26, 7400 Herning
- Juul Bang Andersen, Ørskovvej 28, 7400 Herning
- Allan Bach, Helstrupvej 72, 7400 Herning
- Herning Kommune Landbrugsforpagtninger v. Maria Have. E-mail: dpvmh@herning.dk
- Snebjerg Vandværk, Henning Juhl Rasmussen, e-mail: svarre-Rasmussen@tdcadsl.dk

Orienteret om meddelelse af denne godkendelse er:

- Svinerådgivning Vest v/ Heidi Wentzlau, Birk Centerpark 24, 7400 Herning, e-mail: hbw@srvest.dk
- Ejere af forpagtede arealer:
Ernst Hindhede, Gødstrupvej 24, 7400 Herning
Allan Bach, Helstrupvej 72, 7400 Herning
Herning Kommune, Landbrugsforpagtninger v. Maria Have E-mail: dpvmh@herning.dk
- Miljøcenter Ringkøbing, Holstebrovej 31, 6950 Ringkøbing. E-post: post@rin.mim.dk
- Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg. E-post: midt@sst.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V. E-post: ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 3, Postboks 2188, 1017 København K. E-post: fbr@fbr.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup. E-post: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten. E-post: jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks sportsfiskerforbund. Lokalfad. E-post: leif.poulsen@tele2adsl.dk
- Skov- og Naturstyrelsen, Midtjylland, E-post: midtjylland@sns.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø. E-post: dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Lokalfdeling Herning, Bent Rasmussen, Vardevej 23, 6933 Kibæk. E-post: herning@dn.dk
- Herning Museum, Museumsgade 32, 7400 Herning. E-post: herningmuseum@herningmuseum.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV. E-post: fr@friluftsradet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. E-post: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Lokalfdeling Herning. E-post: herning@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4 B, 2200 København N. E-post: info@ecocouncil.dk
- Dansk Botanisk Forening, Sølvgade 83, 1307 København K. E-post: dbotf@mail.tele.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, Att.: Bent Odgaard, Geologisk Institut, C F Møllers Allé, bygning 1120, 8000 Århus C. E-post: bent.odgaard@geo.au.dk

Generelle vilkår

Drift og indretning

1. Godkendelsen omfatter samtlige landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Ørskovvej 30, 7400 Herning herunder samtlige arealer inkl. udspretningsarealer, der er tilknyttet husdyrproduktionen vedrørende CHR nr. 99659 og CVR nr. 26614171.
2. Vilkårene i denne godkendelse skal, hvis andet ikke er anført, være opfyldt fra den dato, hvor godkendelsen træder i kraft. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 4 år efter godkendelsens meddelelse.
3. Bedriften skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for denne godkendelse, samt med de ændringer der eventuelt måtte fremgå af godkendelsens vilkår.
4. Nybygninger skal opføres i afdæmpede farver og i ikke reflekterende materiale og matche de farver, der er anvendt i det eksisterende byggeri.
5. Der skal etableres egnstypisk beplantning (minimum et 3 rækket læhegn af egnstypiske træer og buske) omkring hele staldanlægget jf. markeringerne på bilag 1.
6. Omkring den nye gyllebeholder skal der etableres og vedligeholdes en slørende beplantning jf. markeringerne på bilag 1.
7. Såfremt den nye gyllebeholder beliggende nord for ejendommen (åbent land) ikke længere er nødvendig for ejendommens drift, skal den fjernes.
8. Den der er ansvarlig for driften skal underrette kommunen før landbruget foretager følgende:
  - Ejerskifte af virksomhed
  - Hel eller delvis udskiftning af driftsherre
  - Indstilling af driften for en længere periode, men dog mindre end 3 år.
9. Der skal til enhver tid forefindes et eksemplar af miljøgodkendelsen på ejendommen. Den ansvarlige for driften og de øvrige ansatte skal være bekendt med relevante vilkår.
10. Ved bedriftens ophør, skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
  - Alle anlæg skal tømmes og rengøres for husdyrgødning, der bortskaffes efter gældende regler.
  - Restkemikalier, olieaffald, medicinaffald m.v. skal bortskaffes i henhold til affaldsregulativene.
  - Gyllebeholdere der ikke længere anvendes, skal rengøres og gøres uanvendelig.

Miljøteknisk vurdering

- Drift og indretning

Det forudsættes, at bedriften indrettes og drives i overensstemmelse med det i sagen forelagte. Oversigt over indretning fremgår af bilag 1 og arealoversigt over udbringningsarealer fremgår af bilag 4. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 4 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til den ansøgte produktion.

Det vurderes at ejendommen ligger udenfor de områder, der har særlig interesse, hvad landskabelige værdier angår. Nybygningerne falder visuelt sammen med de øvrige driftsbygninger, og det vurderes, at det vil fremstå som en driftsmæssig enhed. Det vurderes endvidere, at det ikke forringer de landskabelige, naturmæssige eller kulturhistoriske værdier, der ligger til grund for området status. På baggrund af ansøgningens beskrivelse af det ansøgte byggeri vurderes, at nybygningerne er forholdsvis diskrete. Vurderingen bygger på, at der stilles vilkår om beplantning og materialevalg.

Den nye drægtighedsstald og den nye gyllebeholder overholder ikke gældende afstaldkrav. Kommunen vurderer, at stalden kan placeres tættere på vejanlæg for at få en hensigtsmæssig sammenhæng af produktionen og at stalden hermed ift. indsigt fra byen placeres "gemt" bag eksisterende bygninger. Kommunen vurderer, at den nye gyllebeholder kan placeres tættere på naboskel for at placere denne så langt fra byzone som muligt. Der er vilkår om beplantning omkring gyllebeholderen, således at denne opfattes som sammenhængende med det eksisterende staldanlæg. Kommunen meddeler derfor dispensation ift. afstandskravene til offentlig vej og naboskel til beliggenheden af den nye drægtighedsstald og den nye gyllebeholder. Det vurderes, at de stillede vilkår er tilstrækkelige til at sikre mod væsentlige gener.

Der gives tilladelse efter § 22 i Husdyrloven til, at der kan etableres en ny gyllebeholder uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer. Det vurderes, at beliggenheden og udformningen af det ansøgte ikke visuelt vil ændre på området, da der samtidig skal etableres afskærmede bevoksning omkring gyllebeholderne.

Det er Herning Kommunes vurdering, at de stillede vilkår ved bedriftens ophør, er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand herunder hensyn til varetagelse af landskabelige hensyn.

Årsproduktion

11. Bedriften tillades drevet med en årsproduktion på maksimalt:
  - 735 årssøer
  - 21.000 smågrise, 7,2-32 kg (2800 stipladser)
  - 850 slagtesvin 32-102 kg (180 stipladser)svarende til i alt 325,76 DE
12. Dyreholdet på ejendommen skal placeres i stalde og med vægtintervaller og stipladser som angivet i bilag 2
13. Det maksimalt tilladte antal dyr i ovennævnte dyrekategorier på stald af gangen er 3.715 (stipladser) fordelt som ovenstående
14. Almindelige sæsonudsving samt tilpasninger pga. sanering og lignende accepteres, det samme gør dyreholdets størrelse som følge af tilpasninger pga. ændrede vægtintervaller så længe både det maksimale antal DE og geneafstanden for lugt ikke forøges.
15. Bedriften skal underrette tilsynsmyndigheden således:
  - Når besætningen er nået op på 325,76 dyreenheder,
  - Besætningens/produktionens størrelse den 26. august 2013
16. I forbindelse med afholdelse af de regelmæssige tilsyn skal afregning fra slagteriet og opgørelser fra CHR, svineflytninger eller lign. for hele den animalske produktion, dækkende de sidste 3 års produktion, ligge til rådighed for tilsynsmyndigheden. Mht. til slagtesvineproduktionen skal afregningen kunne dokumentere antallet af slagtede svin de pågældende år. Derudover skal slagtesvinenes gennemsnitlige levende vægt fremgå af afregningen.

- Årsproduktion

De angivne DE er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelses⁶ definitioner.

Jævnfør vilkår 2 bortfalder den del af godkendelsen, som ikke er udnyttet inden for 4 år. Derfor er der indsat et vilkår om egenkontrol, der skal sikre, at husdyrholdet er indsat inden udløbet af den fastsatte periode. Det er således ikke tilstrækkeligt, at en opbygning er påbegyndt.

Det vurderes, at der med rimelighed (+/- 5-10%) kan reguleres i antal producerede slagtesvin, idet en normal slagtesvineproduktion kræver en vis fleksibilitet med hensyn til slagtevægt. Det er dog forudsat, at det samlede antal DE eller geneafstanden for lugt ikke forøges, da dette kræver godkendelse. Antallet af DE beregnes efter den til enhver tid gældende definition. Ligeledes må antallet af antal stipladser ikke overskrides.

Reguleringen er mulig at styre, idet slagtevægt fremgår af slagterifregninger eller planårsopgørelser fra slagteri.

⁶ Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006

Vilkår for anlæg

Staldinventar- og drift

17. Der skal være overbrusningsanlæg, hvor staldluften tilføres forstøvet vand i slagtesvinestalden, smågrisestalden og løbe-drægtighedsstald for løsgående søer.
18. Ventilationsanlæg skal udføres således, at der ikke opstår væsentlige lugt- eller støjgener. Staldventilatorer skal renholdes og justeres jævnlige efter producentens anvisninger og mindst en gang om året.
19. Ved blanding af sprøjtemidler kan vand tilledes sprøjtebeholderen direkte fra vandforsyningen via en kontraventil, hvis der benyttes en sprøjtecomputer eller et vandur, der automatisk styrer vandmængden ved fyldning af sprøjten. Påfyldning kan også ske fra en separat vandtank, hvor der er mindst 20 cm luft mellem vandtilløb og overløb på beholderen.
20. Bedriften skal, i forbindelse med de regelmæssige tilsyn, redegøre for, hvad der er indført af renere teknologi siden sidst, samt i hvilket omfang der er sket substitution af råvarer og hjælpepestoffer til mindre miljøbelastende råvarer og hjælpepestoffer.

Ammoniakreducerende miljøteknologi

21. Den nye drægtighedsstald (1.1.10) skal etableres med delvist spaltegulv.
22. Stald nr. 5, løbestald skal renoveres fra fuldspaltegulv til delvist spaltegulv umiddelbart efter byggeri af de nye stalde.
23. Stald 6 skal renovere til drænet gulv med spalter inden 2015.
24. Der skal etableres gyllekølingsanlæg i den nye drægtighedsstald nr. 10. Køleeffekten af varmepumperne skal være minimum 14 kW.
25. Anlægget for gyllekøling skal være tilsluttet 8.760 timer/år og være forsynet med en timetæller på varmepumpen. Den faktiske driftstid for pumpen beregnes ved projektering af anlægget, efter følgende formel: **krav til anlæggets faktiske driftstid** (timer pr. år) = 14 kW * 8.760 timer pr. år / aktuel pumpes køleeffekt i kW
26. Ejer skal via kvartalsvise opgørelser kunne dokumentere pumpens driftstid via indberetninger i anlæggets driftsjournal.
27. Den månedlige driftstid og kW forbrug skal indføres i driftsjournalen.
28. Anlægget skal vedligeholdes jf. fabrikantens anvisninger.
29. Det skal indføres i driftsjournalen, hvornår der er foretaget vedligehold af anlægget og hvad der evt. er foretaget for at rette fejl og mangler.
30. Der skal etableres teltoverdækning på den nye gyllebeholder på 3.500 m³ (nr. 1.1.12)

Miljøteknisk vurdering

- Staldinventar- og drift

Det anbefales at overbruse i 2-4 minutter én gang i timen i slagtesvinestalde med lavtryksanlæg ved staldtemperaturer under 22°C, mens der ved staldtemperatur over 22°C anbefales overbrusning i 4-6 minutter hver halve time. Der er stillet vilkår til overbrusning, idet overbrusning, udover det dyreetiske aspekt, er vurderet at have en gavnlig miljøeffekt – f.eks. ift. minimering af støv- og lugtgener.

Ved påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler skal der drages omsorg for, at der ikke er mulighed for "tilbagesug". Der må derfor aldrig tages vand direkte fra en brønd / boring, et vandløb eller en sø. Det kan tillades, at der tages vand fra hydrant (markvanding), hvis påfyldningsslangen er forsynet med kontraventil.

- Ammoniakreducerende miljøteknologi

Kravet om 15 % reduktion (2007) af NH₃ tab fra stald og lager er opfyldes ved at etablere gyllekøling i ny drægtighedsstald nr.10 og ved overdækning af ny gyllebeholder.

Staldanlæg og gylletanke ligger udenfor bufferzoner dvs. udenfor 1.000 m fra et § 7 udpeget naturområde. Nærmeste § 7 område er et B-målsat overdrev beliggende ca. 5 ½ km nord for ejendommen. Da afstanden til nærmeste naturområde er større end 1.000 meter er der ikke foretaget beregning af merdepositionen. Merdeposition fra anlægget til naturområdet er vurderet svarende til 0 kg N/ha. Herning Kommune har vurderet, at udviklingen ikke vil medføre en væsentlig merbelastning af § 7 beskyttede naturtyper i nærområdet.

Der er heller ikke øvrige beskyttede naturtyper i nærområdet, der vurderes at blive påvirket væsentligt, nærmeste § 3 er 1.350 m nordøst for ejendommen og nærmeste habitatområde er 10 km fra ejendommen.

Fodring

31. Der skal i fodringen af smågrise benyttes minimum 2-faset fodring.
32. Der skal tilsættes minimum 60 % fytase til foderet til søer og smågrise, for at forbedre foderudnyttelsen mht fosfor.
33. Fodereffektiviteten skal løbende forbedres, således at der til enhver tid anvendes de bedst muligt foderblandinger til begrænsning af N og P fra dyrene.
34. I forbindelse med tilsyn skal der redegøres for hvilke fodertiltag der er sket på bedriften siden sidste tilsyn, herunder anvendelse af bedst muligt foderblandinger samt fodringsstrategi.
35. Som dokumentation for den løbende optimering og tilpasning af foderblandingerne i besætningen, den flerfasede fodring og anvendelsen af fytase, skal ejendommens blandedecepter opbevares i en logbog.
36. Logbogen skal indeholde tydelig datomærkning, hvilket vægtinterval den pågældende blanding er anvendt til, dokumentation for fytasetilsætningen samt en påtegning af hvem der har optimeret blandingen.
37. Logbogen skal på tilsynsbesøg kunne forevises for en periode svarende til perioden siden sidste kommunale tilsyn.

Lugt

38. Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt.
39. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at driften giver anledning til flere lugtgener for omboende end forventet, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne, som godkendes af kommunen, og derefter gennemføre denne. Samtlige udgifter i forbindelse med ovennævnte afholdes af husdyrbruget.

-Fodring

Foderplaner og fodersammensætninger udarbejdes på ejendommen sammen med svinekonsulenter. Der anvendes blandinger til søerne tilpasset deres cyklus. Smågrise fasefodres og polte fodres med specialfoder til levedyr. Dette sikrer øget anvendelse af næringsstoffer i foderet. Fasefodring sikrer at udledningen af næringsstoffer begrænses mest muligt over vækstperioden. Tilsætning af fytase øger fosforudnyttelsen og mindsker udledningen af fosfor med gødningen.

Der er stillet vilkår om, at der på bedriften skal ske en løbende forbedring af fodereffektiviteten, således at N og P bedst muligt tilbageholdes samt ved fokus på bedst muligt foderblandinger til bedriftens dyrehold. Kommunen betragter dette som BAT.

- Lugt

Det er tilladelsesmyndighedens vurdering, at en væsentlig medvirkende faktor til begrænsning af emission, er opretholdelse af en god staldhygiejne i form af rene og tørre stalde, derfor er det stillet vilkår om renholdelse af bedriften og dens omgivelser.

Det vurderes, at godkendelsen ikke vil medføre øgede lugtgener for naboejendomme/bymæssig bebyggelse, da den beregnede geneafstand er lig med geneafstanden i nudrift. Byzone er samtidig beliggende længere væk end 50 % af den beregnede geneafstand. Det vurderes, at der er taget hensyn til den bynære beliggenhed ved placering af de nye anlæg. Udvidelsen vurderes desuden at overholde lugtgenekrav til samlet bebyggelse og nærmeste nabo.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af staldlugtemissionen, således at lugten uden for ejendommen formindskes.

Gødnings-opbevaring

40. Der skal altid være en opbevaringskapacitet for fast og flydende husdyrgødning på mindst 9 måneder til rådighed på ejendommen.
41. Der skal i øvrige ejede beholdere på adressen Næsholtvej 11 opbevares mindst 600 m³ og Bassumgårdvej 11 opbevares mindst 900 m³.
42. Det skal indføres i driftsjournalen eller tankens logbog, hvornår der sker opbevaring i de øvrige ejede beholdere og hvilke mængder der opbevares.
43. Beholdere til husdyrgødning skal mindst en gang om året tømmes helt, og der skal ske indvendig og udvendig inspektion (om muligt) med henblik på reparation og vedligeholdelse. Inspektionen og evt. tiltag skal noteres i logbogen.
44. Pumpning og udkørsel af gylle må ikke foretages på lørdage, søn- og helligdage
45. Afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende, skal sikres, så der ikke ved eventuelle uheld kan afledes gylle til drænsystemet.

Gyllehåndtering

46. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.
47. Det skal sikres, at der ved utilsigtet start af pumper ved gylletankene ikke pumpes gylle udenfor tankene.
48. Påfyldning af gyllevogne o.l. skal foregå på en plads med afløb til opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning, eller med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.
49. Pumpning af gylle fra stalde til gyllebeholder skal ske på hverdage og indenfor tidsrummet kl. 07.00 – kl. 18.00
50. Omrøring af gyllebeholdere og udkørsel af gylle må ikke foretages på lørdage, søn- og helligdage.

- Gødnings- opbevaring

Håndtering af gødning foregår som gylle. Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet for gylle, såfremt der for selve ejendommen er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten efter udvidelsen rækker til 11,3 mdr. Kapaciteten er på grundlag af ejede beholdere på andre ejendomme på bedriften ejet af ansøger og der derfor sat vilkår om at der skal ske opbevaring i disse og til registrering af anvendelsen af disse beholdere.

Det vurderes, at bedriften med de stillede vilkår lever op til BAT. Når der ved indvendig og udvendig inspektion står "om muligt", er det ikke intentionen at hele beholderen skal frilægges for inspektion, men blot at den engang om året efterses for evt. revner mm.

Alle afløbsbrønde skal sikres mod tilledning af vand, saft og gylle fra møddinger, gyllebeholdere, siloer, samt befæstede arealer, hvor der kan være spild af foder og/eller husdyrgødning. Afhængig af terrænforhold er det nødvendigt at have fokus på alle risici.

- Gyllehåndtering

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der krav om, at al håndtering foregår under opsyn samt at håndteringen foregår på en sådan måde, at evt. gener begrænses f.eks. at der først sker omrøring af gyllebeholderen, kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udspreddning.

Det vurderes, at kranpumpe på vogn med returløb vil medføre tilstrækkelig sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning.

På baggrund af afstanden og placering i forhold til bynær beliggenhed er stillet vilkår til, hvornår der må ske omrøring, pumpning og udkørsel af gylle.

I øvrigt henvises til nye skærpede regler for gyllehåndtering i Bekendtgørelse om ændring af Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 736 af 30/06/2008

Transport

51. Ved transport af husdyrgødning på offentlige veje skal transportvognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal gødningen straks opsamles.

Spildevand m.v.

52. Spildevand fra rengøring af stalde, o.l. skal ledes til samle-tank eller gyllesystem.
53. Rengøring af sprøjteudstyr samt påfyldning af sprøjtemiddel til marksprøjte skal foregå på en fast plads med tæt bund og afløb til opsamlingsbeholder/gyllebeholder. Indvendig skylning af marksprøjten kan dog foregå ved at skyllevandet spredes på den mark, der lige er sprøjtet.
54. Al vask af maskiner og redskaber, skal foregå på en støbt, fast plads hvor bortledning af spildevandet sker til en opsamlingsbeholder. Udbringning skal ske jf. husdyrgødningsbekendtgørelsens regler for udbringning.
55. Der skal søges særskilt tilladelse til udledning af tagvand fra den nye stald, hvis tagvandet ikke skal nedsives.

Uheld og driftsforstyrrelser

56. Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld.
57. Beredskabsplanen revideres/kontrolleres sammen med de ansatte mindst 1 gang om året. Den skal være let tilgængelig og synlig for ansatte og øvrige der færdes på ejendommen og findes i et sprog der kan forstås af de ansatte.
58. Beredskabsplanens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder / miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

- Transport

Bedriften ligger hensigtsmæssigt ift. til- og frakørselsforhold og transporter til og fra marker sker udenfor landsbyer samt med kun få beboelser langs vejen. For at mindske gener fra transport henstilles det, at transport skal foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

- Spildevand

Det er kommunens vurdering, at der er en miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner og ikke mindst sprøjteudstyr. Der er derfor stillet vilkår om, at vask skal ske på en vaskeplads med afløb til en opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning (se bilag 1). Herved vil vaskevandet blive ført til gyllebeholderen og udspreddt med gyllen, hvilket vil være en miljømæssigt bedre løsning. Der er ligeledes stillet vilkår om, at vaskepladsen skal anvendes ved påfyldning af sprøjtemidler.

Der etableres ikke sanitære installationer i forbindelse med udvidelsen.

Tag- og overfladevand uden rester af husdyrgødning der ansøges udledt til dræn er ikke indeholdt i denne godkendelse.

- Uheld og driftsforstyrrelser

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Det skal derfor sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumpes gylle udenfor tanken. Ligesom overpumpningen skal ske under opsyn. Dette gør sig ligeledes gældende ved tankning af diesel. Beredskabsplanen skal indeholde procedurer for reaktionerne ved sådanne forhold. Der er langt til nærmeste vandhul/vandløb og terræn er fladt, der er derfor ikke sat krav om barriere om gyllebeholdere.

Udover at være BAT, så er det Herning Kommunes opfattelse, at en beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden og relevante myndigheder, såfremt der skulle ske et uheld.

Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året, og den skal være kendt af gårdens ansatte mm. og andre, der har deres daglige gang på bedriften. For at alle skal kunne få adgang til planen, skal den være let tilgængelig og synlig og såfremt der er udenlandsk arbejdskraft, findes i et sprog der kan forstås af de ansatte.

Støj

59. Husdyrbrugets samlede bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt i alle punkter udendørs i byzoneområde, og altså ikke kun i nærheden af bygningerne, angivet som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau målt i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parentes angiver midlingstiden inden for den pågældende periode:

Dag	kl. 07-18	45 dB(A)	(8 timer)
Aften	kl. 18-22	40 dB(A)	(1 timer)
Nat	kl. 22-07	35 dB(A)	(½ timer)
Lørdag	kl. 07-14	45 dB(A)	(7 timer)
Lørdag	kl. 14-22	40 dB(A)	(4 timer)
Søn- og helligdag	kl. 07-22	40 dB(A)	(8 timer)

60. Maksimal værdien må om natten ikke overstige 50 dB(A).
61. Såfremt de stillede støjkraav ikke er overholdt, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.
62. Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning eftervise, at de stillede støjkraav er overholdt.
63. Støjmåling kan max. kræves 1 gang årligt på tilsynsmyndighedens forlangende, med mindre der er konstateret overtrædelse af gældende regler/(vilkårsbestemte) støjgrænser. Målingerne skal udføres i overensstemmelse med miljøstyrelsens vejledninger herom.

Skadedyr

64. Der skal overalt på ejendommen foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.
65. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.)

Støv

66. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal, vurderet af tilsynsmyndigheden.
67. Fodersiloer skal indrettes således, at støvgener i forbindelse med indblæsning af foder undgås, f.eks. med cykloner eller anden støvbegrænsende foranstaltning.

- Støj

Der etableres ikke nye støjende anlæg i forbindelse med udviklingen. Der er ikke modtaget klager over det eksisterende anlæg og ved ansøgte projekt nedlukkes de afsnit, der ligger nærmest byzone og produktionen flyttes i ny stald længere væk fra byzonen. Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjberegninger. Der er sat krav om overholdelse af Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser for "Boligområder for åben og lav boligbebyggelse"

Det bemærkes, at brugen af landbrugsredskaber i marken er undtaget fra støjgrænserne

- Skadedyr

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles vilkår herom. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres 1 gang årligt.

- Støv

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Lys

68. Mellem solnedgang og solopgang skal porte holdes lukkede under normal drift, for at reducere lysgenerne for omboende.
69. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende.
70. Såfremt tilsynsmyndigheden vurderer, at bedriften giver anledning til lysgener, skal bedriften lade udarbejde en handlingsplan og derefter gennemføre denne. Handlingsplanen skal godkendes af tilsynsmyndigheden.

Oplag af olie og kemikalier

71. Olier og kemikalier skal opbevares i egnede beholdere med tætsluttende låg. Beholderne skal være beregnet til formålet og skal være tydelig mærket med angivelse af indhold. Oplag af må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak.
72. Oplagspladsen skal være afskærmet mod nedbør og indrettes eventuelt med fald, fordybning eller opkant så en mængde, mindst svarende til indholdet af den største beholder, tilbageholdes ved spild eller lækage.
73. Tankning skal til enhver tid ske på en plads med fast og tæt bund således at spild kan opsamles og at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand/grundvand.

Affald

74. Der skal til enhver tid foreligge dokumentation for, at affald bortskaffes miljømæssigt forsvarligt.
75. Der skal føres register over affaldsproduktionen på landbruget. Registreringen skal for hver fraktion indeholde en beskrivelse af art, mængde og sammensætning. Registreringen skal gemmes i mindst 5 år og fremvises på tilsyn.
76. Bedriftens olie- og kemikalieaffald skal til enhver tid opbevares i tæt emballage, afskærmet mod nedbør og uden mulighed for afløb til kloak, jord, overfladevand eller grundvand. Opbevaringen skal ske således, at der er opsamlingskapacitet til en mængde, svarende til rumindholdet af den størst benyttede beholder.
77. Animalsk affald, herunder døde dyr, skal opbevares i lukket kasse, container (større dyr under kadaverkappe) eller lignende og placeres på et egnet sted, således at der i tidsrummet indtil afhentningen ikke opstår uhygiejniske forhold herunder adgang for omstrejfende dyr.

- Lys

Der er etableret udendørslamper på gavlene ud mod vejen. Ellers er der ingen natbelysning i eksisterende stalde. I ny stald etableres orienteringslys. Der forventes ingen væsentlige problemer med lysforhold.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen formindskes.

- Oplag af olie og kemikalier

For at undgå forurening pga. af spild eller uheld skal overjordisk oplag af olier og kemikalier, opbevares på tæt bund og uden mulighed for afløb.

Da der endvidere er stor risiko for spild på jorden, hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof mm, er der stillet krav om, at stederne skal være udformet således, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Ift. bedriftens olietanke henvises i øvrigt til reglerne i olietankbekendtgørelsen (Bek. nr. 724 af 1. juli 2008).

Affald

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over evt. indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen, samt at bortskaffelsen skal ske i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ.

Der gøres opmærksom på, at der er øvrige regler i Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr nr. 439 af 11. maj 2007.

Vilkår for udspretningsarealer

Udbringning

78. Der må kun udbringes husdyrgødning på de ansøgte udbringningsarealer (222,62 ha ejet/lejet areal) jf. bilag 4.
79. Udbringning af husdyrgødning skal ske i overensstemmelse med god landmandspraksis, således at lugtgener og ammoniakfordampning begrænses. Såfremt god landmandspraksis ikke efterleves, kan tilsynsmyndigheden meddele påbud med henblik på at sikre, at god landmandspraksis overholdes.
80. Der skal altid være mindst 1 %-point ekstra med efterafgrøder udover Plantedirektoratets krav mht. til pligtige efterafgrøder på egne og forpagtede udspretningsarealer.
81. Efterafgrøder ikke må erstattes af 100 % vintersæd.
82. Driften af udbringningsarealerne som ligger i eller umiddelbart opad naturområder skal ske på en sådan måde at naturområderne ikke skades og tilstanden ikke ændres.
83. Der må ikke sprøjtes eller køres husdyrgødning eller handelsgødning ud i en afstand af 2 m omkring naturlige og højt målsatte vandløb og søer og vandhuller omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.
84. På areal 20-0, 31-0, og 34-0 skal al jordbearbejding, så vidt muligt foregå parallelt med vandløbsbredderne, indenfor en 20 meters zone fra vandløbet, se bilag 7.
85. Der må ikke etableres afvandringsrender på markerne til afledning af vand til vandløb eller søer
86. Dokumentation i form af kvitteringer, sædskifte- og gødningsplaner, forpagtnings- og overførelsesaftaler (af mindst 1 års varighed) m.v. opbevares i mindst 5 år og forevises på forlangende.
87. Udbringning af gødning mm. må ikke foretages på jord som er vandmættet, oversvømmet, frossen eller dækket af sne samt på stejle skrånende arealer, hvor der er risiko for afstrømning.
88. Der må maksimalt tilføres 179,6 DE (17963,40 KgN og 3304,00 KgP) forarbejdet biomasse fra biogasanlæg.
89. Der skal forelægge dokumentation for tilført mængde forarbejdet biomasse.
90. Der skal forelægge dokumentation for at svinegylle svarende til 200,0 DE fraføres til biogasanlæg.

Miljøteknisk vurdering

- Udbringning

Der udbringes husdyrgødning svarende til 305,36 DE på ejede og forpagtede arealer, 222,62 ha. Udbringningen er på 1,37 DE/Ha, og harmoniarealkravet på 1,40 DE/Ha overholdes. Det samlede antal DE bidrager i alt med 30.353,97 KgN og 6.286,92 KgP. Udvidelsen omfatter ikke aftalearealer.

Der er mere end 8 km fra udbringningsarealerne til nærmeste EU-habitatområde nr. 249 "Oustrup Hede med Røjen Bæk". Herning Kommune vurderer pga. afstanden, at ammoniakfordampning fra udbringning af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig belastning af naturtyper, der er udpegningsgrundlag for habitat-området. Alle arealer har tidligere modtaget husdyrgødning, derudover nedfældes flydende husdyrgødning, hvis det er muligt. Herning Kommune vurderer derfor, at ammoniakfordampningen fra udbringning af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig merbelastning af beskyttede naturtyper. Godkendelsen omfatter ikke udbringning af husdyrgødning på arealer, der er registrerede som beskyttede naturtyper.

13,98 ha af arealerne er beliggende i nitratfølsomme indvindingsområder. Det er ved beregninger vist, at beskyttelsesniveauet er overholdt for disse arealer ved den ansøgte udvidelse, under forudsætning af der anvendes ekstra efterafgrøder, derfor er der sat vilkår til dette. De øvrige arealer er beliggende i et område med almindelige drikkevandsinteresser (OD). Det vurderes for arealer i områder med almindelige drikkevandsinteresser, at de generelle landbrugsregler er tilstrækkelige til at sikre grundvandet i disse områder. Ingen af de ejede/forpagtede arealer er beliggende i nitratklasse 1-3. Alle udbringningsarealer ligger i oplandet til et Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor, men kravet om P-overskud er overholdt. Herning Kommune har ikke vurderet, at det er relevant at kræve en yderligere reduktion udover husdyrlovens krav.

Der er sat krav til dokumentation af sædskifte, gødningsplan, forpagtningsaftaler, da det standardsædskifte og husdyrtryk, som ansøger oplyser, ligger til grund for beregningen af kvælstofudvaskningen og fosforbalancen fra husdyrbruget.

En forudsætning for udvidelsen er, at der afleveres gylle til Studsgård Biogasanlæg (kontrakt herfor er vedlagt ansøgningen). Der tages forarbejdet biomasse retur fra biogasanlægget. Der er sat vilkår til disse forhold.

Der er, for at sikre mod udvaskning af gødning og sprøjtemidler til vandløb og beskyttelse af beskyttede søer, stillet vilkår om, at

der ikke må ske gødskning, dyrkning eller sprøjtning i en bræmme på 2 m langs naturlige eller i regionplanen højt mål-satte vandløb og søer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Dette er en skærpeelse af vandløbslovens generelle bræmmebestemmelser, jf vandløbslovens § 69.

Der er sat vilkår til retningen af jordbearbejdningen på 3 arealer for at mindske risiko for afstrømning til vandløb, da disse arealer ligger umiddelbart op ad vandløbet eller vådområde og skrånener let ned mod disse.

I forhold til udspredning er BAT at tage højde for udspretnings-arealets karakteristika, f.eks. jordens struktur og type, evt. skrånninger, klimatiske forhold, regn og vanding, anvendelse samt landbrugsmæssig praksis, inklusiv evt. sædskifte. Det vurderes, at bedriften lever op til BAT.

Vilkår for miljøredegørelser

91. Der skal i forbindelse med byggeriet foretages et energieftersyn af et energiselskab eller -konsulent, hvor de energiforbrugende processer i bedriften gennemgås. Der skal udarbejdes en rapport som indeholder hvilket energimæssige tiltage der er overvejet, gennemført samt fra-valgt. Rapporten skal senest sammen med byggeanmeldelsen indsendes som kopi til tilsynsmyndigheden.
92. Bedriften skal tilknyttes Energistyring "Erhverv" med automatisk fjernaflæsning af el.

Miljøteknisk vurdering

- miljøredegørelser

Disse vilkår er efter aftale med ansøger indføjet med henblik på at skabe større åbenhed og forståelse for virksomhedens miljøforhold samt at det inden byggeriet færdiggøres kan foretages valg, der sikrer, at man har anvendt BAT mht. til energiprocesserne. Bedriften er allerede i dag tilknyttet energistyring.

Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, næringsstoffer, vand, pesticider osv., således at tabene til omgivelserne bliver så små som muligt under hensyntagen til produktionens lønsomhed.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift er BAT følgende:

- At man gennemgår bedriften med henblik på besparelse på elforbrug og andre energikilder, evt. sammen med sit energiselskab.
- At man fører regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning.
- At vandingssystemet vedligeholdes således, at vandspild undgås.
- At der anvendes energibesparende belysning.
- At opdage og reparere evt. lækager hurtigst muligt.
- At man til stadighed renholder og vedligeholder anlæg og maskiner således, at de altid fungerer optimalt.

Renere teknologi er et bærende element i Husdyrloven. Loven pålægger alle et ansvar, og som landmand kan man både selv indføre renere teknologi og påvirke andre til at indføre renere teknologi bl.a. ved at stille krav, når der købes ind.

Renere teknologi sigter blandt andet på:

- At minimere forbrug af energi, vand og andre råvarer pr. produceret enhed.
- At udskifte miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige.
- At gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.

Ved jævnlig aflæsning af energimålere kan man hurtigt danne sig et overblik over energiforbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan man erfaringsmæssigt opnå besparelser på op mod 5-10 % af årsforbruget.

Herning Kommunes samlede vurdering

På baggrund af ansøgningsmaterialet samt kommunens registreringer af områdets grundvands-, vandløbs- og naturforhold har kommunen vurderet, at miljøgodkendelsen, med de pågældende vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, **ikke** vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Det er derfor Herning Kommunes opfattelse at:

- udvidelsen kan ske under hensyntagen til de landskabelige værdier.
- driften kan ske uden væsentlig gener for naboer (lugt-, støj-, støv-, flue- og lysgener, affaldsproduktion m.v.)
- bedriften drives under anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT),
- der er sikret en tilfredsstillende beskyttelse af jord, grundvand, overfladevand og natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning.

På grundlag af de i sagen foreliggende oplysninger overholder udvidelsen endvidere afskæringskriterierne, derfor meddeler Herning Kommune miljøgodkendelse til bedriften på en række vilkår.

Undersøgte alternativer

Alternative muligheder for placering af staldanlægget er overvejet men fundet problematiske i forhold til geneafstande vedr. naboer og byzoneområde. Udvidelsens størrelse og karakter gør det vanskeligt at bryde forbindelsen til de eksisterende fare- og smågrisestalde, -dette vil logistisk ikke være en rentabel løsning. Det er derfor besluttet, at fastholde placeringen på ejendommen og i stedet gøre en indsats ved at gennemarbejde anlæggets udformning for her at minimere påvirkningen på omgivelserne. I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter er det ejer og rådgivers vurdering at den valgte placering med tilknytning til det "gamle" gårdanlæg vil give det bedste helhedsindtryk af husdyrbruget efter udvidelsen. Et stort men samlet staldanlæg, som gør det muligt at etablere en skærmende beplantning i tråd med områdets mange naturligt forekommende læhegn. En samlet placering af staldene giver endvidere bedre mulighed for udnyttelse af de miljøforbedrende tiltag og virkemidler på kort- og lang sigt i renovering og vedligehold.

Kommunen vurderer samlet set ikke de behandlede alternativer som værende bedre end det ansøgte projekt.

Kommentarer til udvidelsen

I foroffentlighedsfasen er der ikke indkommet bemærkninger til det ansøgte projekt.

I nabo/partshøringen er der ikke kommet bemærkninger til udkast til miljøgodkendelse.

Påvirkning af omgivelserne

I det følgende behandles det ansøgte i forhold til

- Landskabet
- Naboer (placering, lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.)
- BAT staldanlæg mv.
- Energi og ressourcer
- Uheld og driftsforstyrrelser
- Jord
- Grundvand
- Overfladevand
- Natur

Der gives godkendelse til 325,76 DE i svin, 200 DE husdyrgødning afleveres til biogas og der returneres 179,6 DE forarbejdet husdyrgødning. Der er 222,62 ha egne/forpagtede arealer der anvendes til udbringningen, hvilket betyder at der udbringes 305,36 DE svarende til 1,37 DE/ha. Harmoniarealkravet er 1,4 DE/ha.

Varetagelse af hensyn til landskab

Den nye godkendelsesordning gennemfører VVM-direktivet og IPPC-direktivet for så vidt angår husdyrbrug og samler kravene til ansøgning og myndighedsbehandling med de relevante dele fra bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomhed og planlovens bestemmelser om landzoneregulering.

Ejendommen er beliggende i det åbne land ca. 250 m nord for Snejbjerg, som er den nærmeste byzone i området.

Der er tale om et åbent og fladt landskab, præget af mindre landbrugsejendomme med spredt landbrugsbebyggelse og få af markerne er adskilt af læhegn, der er byområde syd for ejendommen. Mindre dele af ejendommen er omgivet af beplantning og der etableres beplantning hele vejen rundt om ejendommens driftsbygninger, et 3 rækket læhegn af egnstypiske træer og buske. (bilag 1)

Bygningsmæssigt er der tale om etablering af ny drægtighedsstald på ca. 1.600 m², etablering af en ny gylletank på 3.500 m³ og etablering af vaskeplads. Byggeriet vil blive opført i samme materialer som de eksisterende systemer. 4 gamle stalde (stald 1,2,3 og 9) tages ud af produktionen. Bygherre har på nuværende tidspunkt ikke taget stilling til, hvad bygningerne skal bruges til.

Placeringen er blandt andet bestemt af produktionen på ejendommen, samt hvor en placering er mest hensigtsmæssig ift. byzone. Den nye gyllebeholder vil blive placeret længst væk fra byzone, og samtidig overdækkes den.

De nye anlæg overholder gældende afstandskrav, bortset fra at stalden ikke overholder afstand til offentlig vej og gyllebeholderen ikke overholder afstandskravet til naboskel. Herning Kommune giver med godkendelsen dispensation for disse afstandskrav til offentlig vej og naboskel til placering af de nye anlæg. Det vurderes ikke, at placeringen ift. vejanlæg og naboskel giver gener, og nabo har givet skriftligt samtykke til placering af gyllebeholder.

Det nye byggeri er ikke beliggende i bygge og beskyttelseslinier, jf. kommuneplan 2009.

Landskabeligt vurderes det, at det godt kan opfattes som et bygningsfelt, selv om gyllebeholderen placeres ca. 40 m væk fra staldanlæg, da hele anlægget incl. den nye beholder omfattes af afskærmende beplantning som etableres let forskudt ift. hinanden, se bilag 1.

Den valgte placering af gyllebeholder væk fra den eksisterende bygningsmasse gøres for at mindske gener for byområdet. Kommunen vurderer, at gyllebeholderen placeres mest hensigtsmæssigt ved at placeres den længst væk fra bymæssig bebyggelse og der er foretaget bedst mulig begrænsning af lugtgenerne ved at overdække den nye beholder.

Kommunen vurderer, at det samlede bygningsanlæg – efter udbygningen – fortsat vil fremstå som en driftsmæssig enhed, der kræves dog tilladelse efter § 22 i husdyrloven (dvs. tilladelse til byggeri uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.)

Det vurderes, at de landskabelige interesser ikke tilsidesættes, når vilkår om beplantning og valg af materialer efterleves. Derfor gives tilladelse efter § 22 i Husdyrloven til, at der kan etableres en ny gyllebeholder ca. 40 m nord for det nye staldanlæg. Det vil sige uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer. Der er med hjemmel i Bekendtgørelse om godkendelse af husdyrbrug § 12 stillet vilkår om, at der udføres afskærmende beplantning omkring gyllebeholderen, og at den fjernes, når den ikke længere er nødvendig for ejendommens drift.

Placering af ny stald og gyllebeholder vurderes at give mindre gener for nærmeste naboer ift. Lugt. Geneafstandene er overholdt, og det vurderes, at projektet ikke vil give væsentlige gener for naboerne, da der etableres beplantning omkring. Placeringen af stalden vurderes som hensigtsmæssig idet den nye stald ift. til indsigt fra byen placeres "gemt" bag eksisterende bygninger. Læhegn med varierede afstand og højde afhængig af dets placering i terræn vil sammen med områdets terrænforskelle gøre den nye bygning og gyllebeholder mindre synlig i landskabet. Desuden ligger den nye stald og beholder lavere i terræn end de eksisterende stalde, - der er en "bakke" mellem byen og de nye bygninger.

Ny stald bliver udført af samme materialer som eksisterende staldanlæg. Byggeriet er 7.5 m højt.

Kommunen vurderer tillige, at den nye driftsbygning, ikke ændrer væsentligt på oplevelsen af landskabet. Det vurderes, at beliggenheden og udformningen af det ansøgte ikke visuelt vil ændre på området, da der samtidig skal etableres afskærmede bevoksning omkring det nye anlæg.

Det vurderes, at de stillede vilkår ved bedriftens ophør, er tilstrækkelige i forhold til at undgå forureningsfare og for at bringe stedet tilbage i tilfredsstillende miljømæssig stand herunder hensyn til varetagelse af landskabelige hensyn.

Naboer – placering, – lugt-, støj-, flue- og lysgener m.v.

Generelt i forhold til naboer kan det oplyses, at kommunen ikke har modtaget klager over lugt, støj og støv fra ejendommen.

Der er ansøgt om tilladelse til etablering af et dyrehold svarende til 325,76 DE i svin, sohold med smågrise og slagtesvin. De angivne DE er opgivet i henhold til den ved godkendelsestidspunktet gældende Husdyrgødningsbekendtgørelse.

Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 4 år fra denne afgørelses meddelelse. Med "udnyttet" menes, at det ansøgte byggeri er taget i brug, og der er indsat et dyrehold svarende til den ansøgte produktion. Derfor er der indsat et vilkår om egenkontrol, der skal sikre, at husdyrholdet er indsat inden udløbet af den fastsatte periode. Det er således ikke tilstrækkeligt, at en opbygning er påbegyndt.

- tidsplan for udbygningen

Der ønskes en tidsfrist på 4 år for udnyttelse af denne godkendelse, da ejendommens jord ligger i det område, hvor man planlægger det nye regionshospital. Skal man afgive jord til byudvidelse, veje og hospital vil ejendommen blive halvveret! Sker dette, vil der ikke være fremtidsudsigter for produktionen og en udvidelse er urealistisk. Dette afklares i løbet af 2011. Der ønskes derfor en fristforlængelse til 2013, -således vil man kunne nå at etablere stalden i løbet af 2012 og være klar til at lukke søerne løse 1. januar 2013. Renoveringen af eksisterende stald skal foretages efter, at nye stalde er taget i brug, da der således er mulighed for at sætte dyrene i den nye stald, mens renoveringen foregår.

- placering af nye anlæg

Det er Herning Kommunes vurdering, at placeringen af de nye produktionsbygninger ikke vil komme til at ændre udsynet for de nærmeste naboer. De nye anlæg kommer således til at ligge i tæt forbindelse med den eksisterende bygningsmasse og ift. de nærmeste naboer, placeres de nye anlæg bag eksisterende bygninger.

- kumulativ effekt

Oplysningerne om kumulation skal bruges i lugtberegningen. Er der andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, samlet bebyggelse eller nabo, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Der er ikke andre ejendomme med over 75 DE indenfor 100 meter af naboejendommen eller indenfor 300 meter ift. samlet bebyggelse og byzone.

- lugt

Det vurderes, at der med rimelighed kan reguleres i antal producerede slagtesvin, idet en normal slagtesvineproduktion kræver en vis fleksibilitet med hensyn til slagtevægt. Det er dog forudsat, at det samlede antal DE eller geneafstanden for lugt ikke forøges.

Geneafstande (i meter) fra ejendommen er beregnet som følger:

	Beregnet geneafstand for ansøgt projekt i meter, ukorrigeret.	Faktisk afstand i meter (nærmeste stald)	Geneafstand nudrift i meter, korrigeret
Enkeltbolig*)	151,78	181,62	
Samlet bebyggelse	267,05*	362,95**	341,62
Byzone	479,96*	248,39**	480,06

*) korrigeret geneafstand. **) væggtet gennemsnitsafstand

Den vægtede gennemsnitsafstand er en beskrivelse af den reelle afstand mellem staldafsnittene og omboende som er væggtet iforhold til placeringerne af de enkelte staldafsnit. Den vægtede gennemsnitsafstand beregnes kun for de staldafsnit, som ikke er bortscreenet ved at ligge længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

Den korrigerede geneafstand er geneafstanden, hvor der er korrigeret for bl.a. vindretning. Den indeholder desuden en korrektion baseret på en bortscreening af staldafsnit, som er placeret længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

For nærmeste nabo er genekriteriet overholdt, da den ukorrigerede geneafstand er kortere end den faktiske afstand til naboen.

For nærmeste samlede bebyggelse og byzone er genekriteriet overholdt, idet den korrigerede geneafstand kortere end eller lig med geneafstand i nudrift, og den vægtede gennemsnitsafstand til områderne er længere end 50 % af korrigeret geneafstand.

Kommunen har beregnet konsekvensområdet for ejendommens lugtafgivelse ud fra FMK modellen. Konsekvensområdet vil sige det område, hvor lugten fra ejendommen kan konstateres – uden at den af den grund vurderes at være til gene for omkringboende. For det ansøgte projekt, er konsekvensområdet beregnet til 598 m..

Der er stillet krav om overbrusningsanlæg i bestemte stalde (er etableret på bedriften) for på den måde at sikre, at grise har mulighed for afkøling i varme perioder. Samtidig kan en god drift og styring af overbrusning af gødearealer medvirke til at kontrollere dyrenes gødeadfærd og dermed medvirke til at sikre, at husdyrgødningen hurtigt føres fra stald til lager. Herved mindskes både lugtgener og ammoniaktab, og muligheden for udklækning af fluelarver reduceres. Endvidere kan overbrusningsanlæg have en positiv effekt på mængden af støv i stalden.

Den nye gyllebeholder er placeret < 300 m fra nabobeboelse, og der er derfor stillet krav om overdækning. Det betyder, at der er mindre lugtgener ved både opbevaringen og håndtering af gødning uden for staldanlægget, herunder udslusning til opbevaringsanlæg, omrøring og overpumpning til gyllevogn.

Det vurderes, at godkendelsen ikke vil medføre øgede lugtgener for naboejendomme, samlet bebyggelse og byzone, da nærmeste nabobeboelse, ligger udenfor den beregnede geneafstand og lugtgeneafstanden til samlet bebyggelse og byzone ikke øges, samtidig udtages 4 ældre staldafsnit, som ligger tættest på byzonen.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lugtkilder og/eller behandling af staldlugtemissionen, således at lugten uden for ejendommen formindskes.

- Støj

På grund af afstanden til nærmeste nabo/byzone, vurderes landbrugets faste anlæg m.v. ikke at give anledning til en støjpåvirkning af omgivelserne, som vil medføre gener for de omkringboende. Håndtering af foder foregår indendørs.

Derfor er det ikke fundet nødvendigt at kræve en støjmåling udført. Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt tilsynsmyndigheden finder det nødvendigt, kan der kræves udført støjmålinger efter nærmere definerede anvisninger.

- Fluer mm.

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som straks skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt, hvorfor der stilles vilkår herom.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende. Bemærk at retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium opdateres 1 gang årligt.

- Støv

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmands-praksis, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

- Lys

På bedriften er der som hovedregel ingen natbelysning og ingen belysning udendørs, hvorfor det ikke forventes at give væsentlige problemer. Der er stillet vilkår om, at porte skal holdes lukket i nattimerne.

Dog fastsættes der vilkår om, at såfremt der skulle opstå gener for de omkringboende, eller såfremt kommunen finder det nødvendigt, skal bedriften lade foretage undersøgelse af forskellige lyskilder, således at lyset uden for ejendommen formindskes.

- Affald

Det er BAT at registrere affaldsproduktionen og derved skaffe sig et overblik over evt. indsatsområder, hvor man kan minimere affaldsproduktionen. Derfor skal man på ejendommen føre registrering over affaldsproduktionen.

Der er udarbejdet et affaldsregulativ for erhvervsaffald gældende for virksomheder i Herning Kommune. Dette regulativ er gældende for ejendommen, hvilket betyder, at man skal anvende en godkendt (eller - den kommunale) modtageplads eller anvende godkendte transportører.

Herning Kommune har ingen indsamlingsordning men en anvisningsordning. I praksis betyder det, at bedriften selv skal lave en aftale med en transportør om at få hentet det sorterede affald og bragt affaldet til et behandlingsanlæg. Transportøren skal være registreret i kommunen, og kommunen skal have en anvisningsaftale med modtageanlægget.

Oplag af affald må ikke medføre forurening eller risiko for forurening af omgivelserne, herunder af jord, vandområder, grundvand, luft eller kloak samt uhygiejniske forhold.

- Transport

Bedriften ligger hensigtsmæssigt ift. til- og frakørselsforhold direkte ud til offentlig vej (Ørskovvej) og transporter til og fra marker sker udenfor landsbyer samt med kun få beboelser langs vejen. For at mindske gener fra transport henstilles det, at transport skal foregå indenfor normal arbejdstid. Sæsonbetonet arbejde kan dog forekomme udenfor disse tidspunkter, men skal søges begrænset.

I forhold til BAT skal alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne i øvrigt påvirkes mindst muligt.

Det ansøgte vil betyde en forøgelse af forbruget af foder m.v. og en øget transport til og fra ejendommen. Forøgelsen af antallet af transporter er efter kommunens opfattelse ikke af et omfang, som vil indebære væsentlige forøgede gener for omkringboende.

BAT anlæg mv.

Beskrivelse af anlæg, stalde og opbevaring og teknologier incl. BAT vurdering.

I forbindelse med behandlingen af ansøgningen om miljøgodkendelse er der foretaget en vurdering af anvendte virkemidler til begrænsning af skadelig miljøpåvirkning. Desuden er foretaget en vurdering af begrundelser for fravalg af virkemidler. Vurderingen har til hensigt at belyse, om der på ejendommen / bedriften er anvendt bedst tilgængelig teknik, dvs. en teknik som under indtryk af økonomisk proportionalitet i videst mulig omfang begrænser skadelige miljøpåvirkninger. De vigtigste anvendte virkemidler er:

Virkemiddel	Effekt
Staldsystem delvist spaltegulv	Der etableres delvist spaltegulv i den nye drægtighedsstald og i nogle af de eksisterende stalde er der delvist spaltegulv og en stald renoveres fra fuldspaltegulv til delvist spaltegulv, som er BAT jf. BAT byggeblad 106.04-52 Staldsystemet giver mindsket ammoniakemission Se endvidere bat-redegørelse i bilag 2 om staldopbygning.

Køling af kanalbund i ny drægtighedsstald nr. 10	Mindsker ammoniakemissionen fra staldanlæg og udvundet varme kan genanvendes i smågrise-stalden
Overdækning af ny gyllebeholder	Mindre ammoniakfordampning fra lageret De eksisterende tanke overdækkes ikke i forbindelse med udvidelsen. Tankenes størrelse samt alder og forventede restlevetid gør det ikke rentabelt at etablere en meget dyr overdækning af lageret. De ældre tanke er ikke styrkeberegnet til at kunne modstå de kræfter en overdækning vil påføre sider og bund. Det vil med andre ord være forbundet med risiko for revner i bund og elementer og altså svække tankens holdbarhed. Overdækning af eks. lager er derfor IKKE muligt på den pågældende ejendom.
Overbrusningsanlæg	Forbedret gødeadfærd hos grisene, således at overfladen med potentiel ammoniakfordampning bliver mindre
Foderoptimering	Der bruges differentieret fodring, for at komme så tæt på dyrenes behov som muligt. Dvs. mindst mulig overforsyning med protein, mineraler (herunder fosfor), vitaminer og aminosyrer, - således begrænses udledningen af næringsstoffer til naturen. I praksis laves forskellige foderblandinger som afpasses dyrenes behov i bestemte vægtintervaller. Protein og fosforkravet er faldende gennem vækstforløbet. Således vil man med fordel kunne reducere indholdet af fosfor og protein i den sidste del af vækstperioden for at undgå overforsyning af dyrene. Smågrisene i besætningen tildeles som min. 2 forskellige blandinger gennem vækstperioden (2-fase fodring). Mens besætningens sohold tildeles foderblandinger der passer til deres cyklus en die- og en drægtighedsblanding. Der bruges fytase i foderblandingerne for at øge udnyttelsen af fosfor. Tilsætningen af fytase afpasses løbende til blandingernes indhold og vil derfor variere over perioden, men vil minimum være 60 %
Øget andel af efterafgrøder	Efterafgrøder giver en mindre kvælstofudvaskning. Der er valgt 1 % ekstra efterafgrøder i forhold til Plantedirektoratets standardkrav.

Andre BAT-teknologier er fravalgt med følgende begrundelser:

Virkemiddel	Begrundelse for fravalg
Mulige tiltag for begrænsning af ammoniakfordampning	
Staldsystem fuldspaltegulve renoveres til delvis spaltegulve	Enkelt staldafsnit er med fuldspalter som ikke ombygges til delvist spaltegulv. Dette renoveres først umiddelbart inden år 2015 jf. gældende lovkrav. Stald nr. 6 er i drift med fuldspaltegulv. Denne staldtype vil fra 2015 ikke længere være tilladt til slagtesvin. Bundtypen vil i det løbende vedligehold blive ændret fra fuldspalter til drænet bund. Stalden vil altså senest 2015 fremstå med min. 33 % drænet bund. Staldene ændres til drænet bund af velfærdsmæssige årsager. Dyrene fodres med vådfoder, og erfaringerne viser, at vådfodring i stalde med delvis fast bund giver større risiko for svineri i lejearealer samt problemer med at styre ventilation og varmetilsætning pga. en forhøjet luftfugtighed i staldene. Stalden er ikke nedslidt og man ønsker derfor ikke at investere 300-400.000 kr på fjerne inventar og renovere bund på stipladser som er i drift og endnu har lang restlevetid. Stald 7 fortsætter med fuldspalter, hvilket begrundes i brug af vådfoder.
Gylleforsuring	Forsuringsteknikken er meget effektiv til fjernelse af ammoniak. Med fokus på ejendommens interne varmebehov vil der blive brug for alternative varmekilder til produktionen, hvis man ved tilvalget af forsuring vælger køleteknikken fra. Dette sammenholdt med en økonomisk større investering, - anslået af ansøger til 1.000.000 kr, at ansøger har valgt forsuring fra ved det ansøgte projekt.
Kemisk luftvasker	Fravalgt med samme begrundelse som gylleforsuring.
Biologisk luftvasker	I det konkrete projekt er det vurderet, at der ikke er behov for reduktion af lugt fra staldene. Desuden er teknologien vedr. biologisk luftvasker endnu ikke tilstrækkelig driftssikker
Mere effektiv fodring	Dette tiltag er ikke indregnet i ansøgningen, hvilket ikke betyder det ikke anvendes. Ved udarbejdelse af foderplaner optimeres der på næringsstofferne i foderet, således grisene kan udnytte de enkelte næringsstoffer bedst muligt. Der gives blandinger der er tilpasset søernes

	cyklus og smågrise 2-fasefodres. For at begrænse udledningen af N og P fra svinene arbejders der på at få en høj fodereffektivitet og tilvækst som muligt. Derfor udføres der jævnligt E-kontrol af besætningen. Der vil blive tilsat min. 60 % fytase til ejendommens so- og smågriseblandinger for at minimere udledningen af fosfor med husdyrgødningen.
Benzoesyre	Benzoesyre anvendes som virkemiddel til reduktion af ammoniak. Benzoesyre anvendes alene til smågrise og slagtesvin. Med 21.000 producerede smågrise og kun 850 slagtesvin andrager en tilsætning af benzoesyre til foderet ca. 100.000 kr/år. Effekten af tilsætningen beregnes via Husdyrgodkendelses-systemet til ca. 95 kg kvælstof. Benzoesyretilsætningen vurderes derfor til det konkrete projekt, at have en meget begrænset effekt set i forhold til de udgifter, der er forbundet med tilsætningen.
Lugtgener	
Ændring af ventilationsafkast	Den viden der forligger på nuværende tidspunkt, samt de beregningsværktøjer der er findes til beskrivelse af lugt fra svinestalde har ikke kunnet give et samlet entydigt billede af at ændring af ventilationsafkastene ville give nogen effekt i retning af lugt reduktion.
Udvaskning af næringsalte	
Gylleseparation	Anvendelse af separation foretages oftest hvis der mangler harmoniarealer, hvilket ikke er problemet i denne sag. Udgiften til separationsanlæg er på ca. 1.000.000 kr + driftsomkostninger
Ændret sædskifte	Som alternativ kunne ansøger have valgt at ændre ansøgningens dyretryk. Dette er med de nuværende jordpriser ikke rentabelt og dette alternativ er derfor valgt fra til fordel for udlægning af flere efterafgrøder. Ansøger har desuden valgt et S4 sædskifte som dokumenteret er referencesædskifte.

Herning Kommune vurderer, at der med ovennævnte til- og fravalg er taget de nødvendige forholdsregler under indtryk af økonomisk proportionalitet. Denne vurdering bygger på følgende ift. staldanlægget: der er anvendt BAT stald ved byggeri af nyt staldanlæg, som er delvist spaltegulv og der er etableret gyllekøling. I de eksisterende stalde hvori der sker godkendelsespligtige udvidelser er der delvist spaltegulv eller der renoveres til delvist spaltegulv i forbindelse med det ansøgte projekt, bortset fra to stalde (stald 6 og 7) hvor der er planlagt renovering inden 2015 for stald 6 og stald 7 forbliver med fuldspalter hvor der er kompenseret med gyllekøling og linespil i den nye stald 10.

Energi og ressourcer

Ved jævnlig aflæsning af energimålere og vandmålere kan man hurtigt danne sig et overblik over forbruget og samtidig sikre sig mod uforudsete udgifter. Alene ved at forholde sig kritisk til forbruget kan man erfaringsmæssig opnå besparelser på op mod 5-10 % af årsforbruget.

Derfor er der stillet vilkår om, at der skal foretages et energietfersyn af et energiselskab eller – konsulent og bedriften skal tilknyttes Energistyring "Erhverv" med automatisk fjernaflysning af el.

For at forbedre den generelle miljømæssige drift ift. ressourcer er BAT følgende:

- At man gennemgår bedriften med henblik på besparelse på el-forbrug og andre energikilder, evt. sammen med sit energiselskab
- At man fører regnskab over forbrug af vand, energi, foder samt kunstgødning, samt minimerer forbruget pr. produceret enhed.
- At vandingssystemet vedligeholdes således, at vandspild undgås
- At der anvendes energibesparende belysning
- At opdage og reparere evt. lækager hurtigst muligt.
- At man til stadighed renholder og vedligeholder anlæg og maskiner således, at de altid fungerer optimalt.
- At man udskifter miljøfarlige stoffer med mere miljøvenlige
- At gøre arbejdsgange og processer mindre belastende for miljøet.
- At der anvendes de bedste foderblandinger til effektivisering af fodringen og minimering af udskillelsen af næringsstoffer

Det er kommunens opfattelse, at landmanden igennem den beskrevne drift, god landmandspraksis og via uddannelse og dygtiggørelse indenfor landbrugsdriften mm. overholder kravet om BAT.

Uheld og driftsforstyrrelser

En væsentlig risikofaktor er uheld i forbindelse med overpumpning af gylle. Det skal derfor sikres, at der ved utilsigtet start ikke pumper gylle udenfor tanken. Ligesom overpumpningen skal ske under opsyn.

Udover at være BAT, så er det Herning Kommunes opfattelse, at den udarbejdede beredskabsplan vil være til stor hjælp for landmanden, såfremt der skulle ske et uheld, både med hensyn til små hændelser som f.eks. oliespild og store som f.eks. brand, hærværk o.l.

Det giver landmanden en mulighed for at gennemgå sin bedrift og foretage en risikovurdering af, hvorvidt der skal ændres på indretning og drift, således at risikoen for forurening i forbindelse med uheld minimeres.

Planen skal ikke kun omfatte de uheld, der kan ske på selve ejendommen, men skal ligeledes omfatte f.eks. beredskab i forbindelse med transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Planen skal gennemgås med de ansatte mindst 1 gang hvert år, for at holde planen ajour. Planen skal gennemgås med nyansatte når de tiltræder.

Endvidere er planen kun anvendelig hvis man kan få fat i den, derfor stilles der krav om at den skal være let tilgængelig og synlig.

Ved evt. anvendelse af udenlandsk arbejdskraft er der desuden stillet vilkår, om at beredskabsplanen og vilkårene for denne godkendelse skal oversættes til et sprog, der er let at forstå for den ansatte.

Jord

For at forhindre spild og forurening af jord og grundvand stilles der krav om, at al håndtering foregår under opsyn samt at håndteringen foregår på en sådan måde, at evt. gener begrænses. F.eks. at der først sker omrøring af gyllebeholderen, kort tid før beholderen skal tømmes f.eks. ved udspreddning.

Det vurderes, at den anvendte kranpumpe på vogn med returløb er tilstrækkelig sikkerhed for, at der ikke sker spild af husdyrgødning.

For at undgå forurening pga. af spild eller uheld skal overjordisk oplag af olier, opbevares på tæt bund og uden mulighed for afløb. Da der endvidere er stor risiko for spild på jorden, hvor traktorer og andre motoriserede landbrugsmaskiner påfyldes brændstof mm, er der stillet krav om, at stederne skal være udformet således, at der ikke kan ske afløb til og forurening af jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Der henvises i øvrigt til olietankbekendtgørelsen (Bek. nr. 724 af 1. juli 2008), idet der gøres opmærksom på, at ejeren af overjordiske ståltanke under 6.000 l skal sikre, at typegodkendte tanke med korrosionsbeskyttelse skal sløjfes senest 40 år efter fabrikationsåret. Øvrige ståltanke skal sløjfes senest 30 år efter fabrikationsåret, mens tanke hvis fabrikationsår ikke er kendt, skal sløjfes senest d. 31. august 2008.

Det er kommunens vurdering, at der er en miljømæssig risiko forbundet med vask af maskiner og ikke mindst sprøjteudstyr. Der er derfor stillet vilkår om, at vask skal ske på en vaskeplads med afløb til en opsamlingsbeholder for flydende husdyrgødning. Herved vil vaskevandet blive ført til gyllebeholderen og udspreddt med gyllen, hvilket vil være en miljømæssigt bedre løsning.

Ved påfyldning af vand i forbindelse med brug af sprøjtemidler skal der drages omsorg for, at der ikke er mulighed for "tilbagesug". Der må derfor aldrig tages vand direkte fra en brønd / boring, et vandløb eller en sø. Det kan tillades, at der tages vand fra hydrant (markvanding), hvis påfyldningsslangen er forsynet med kontraventil.

Der er ligeledes stillet vilkår om, at vaskepladsen skal anvendes ved påfyldning af sprøjtemidler.

Det vurderes at driften med de stillede vilkår lever op til BAT samt at de stillede vilkår vil være tilstrækkelige til at sikre jord i mod spild mm.

Grundvand

Håndtering af gødning foregår som gylle. For at sikre at gyllen udbringes så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstoffoptag og størst vækst, er der stillet krav om tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Det er vurderet, at der er sikret tilstrækkelig opbevaringskapacitet for gylle, såfremt der på selve ejendommen er minimum 9 måneders opbevaringskapacitet. Opbevaringskapaciteten efter udvidelsen rækker til 11,3 måneder, så husdyrgødningsbekendtgørelsens krav er derfor opfyldt på ejendommen.

13,98 ha af udspretningsarealerne ligger i nitratfølsomme indvindingsområder, og der er lavet udvaskningsberegninger for udspretningsarealerne. Beregningerne viser, at udvaskningen af nitrat ligger på 56 mg/l ud af rodzonen for de 6 udbringningsarealer, hvor hele eller dele af arealet er udpeget som nitratfølsomme indvindingsområder. Dette opnås bl.a. ved at der etableres 1 % flere efterafgrøder end Plantedirektorates generelle krav om etablering af efterafgrøder. Der er derfor stillet vilkår om dette i godkendelsen.

Nitratkoncentrationen er uændret ift. nuddriftssituationen. Det vurderes ud fra de indsendte beregninger, at beskyttelsesniveauet for nitrat i forhold til grundvandet er overholdt, samt at udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig øget miljøpåvirkning af det nitratfølsomme område. Et enkelt areal (det sydligste 6 ha) ligger i område med særlige drikkevandsinteresser og i Snebjerg Vandværks indvindingsopland. De øvrige 5 arealer ligger i områder med almindelige drikkevandsinteresser. Kort over drikkevandsområder og nitratfølsomme områder er vedlagt. (bilag 5)

Til sikring af grundvandet er der i indvindingstilladelserne til almene vandværker, ikke almene vandværker og markvandingsboringer stillet vilkår, om driften i nærzonen omkring boringen. Overholdelse af vilkårene i disse tilladelser sikrer, at der ikke sker nedsivning af gødningsstoffer og sprøjtemidler til grundvandet langs borerøret eller i boringens nærzone.

BAT og godt landmandskab i forhold til udbringning er bl.a. følgende tiltag:

- at man afstemmer den producerede husdyrgødning med udspretningsarealet og afgrødens gødningsbehov og i forhold til anvendt kunstgødning
- at udbringning af gødning mm. skal foretages så tæt på det tidspunkt, hvor afgrøden har maksimalt næringsstoffoptag og størst vækst
- at man anvender BAT med hensyn til de maskiner man anvender til udspretning og om nødvendig nedpløjning af husdyrgødningen
- at man ved afgrødehøjde under 10 cm tilstræber at udbringe gødningen under ideelle vejrforhold dvs. kølig, fugtigt og vindstille eller ved direkte nedfældning.

Det vurderes, at driften med de stillede vilkår lever op til BAT.

Overfladevand

- vandløb og søer

Tre af ejendommens jorder ligger ved eller i nærheden af vandløb. To arealer ved Herningsholm Å i nærheden af Gødstrup Sø og et areal ved Tyvkær Bæk som er tilløb til Herningsholm Å. Herningsholm Å er på strækningen målsat som B3 og Tyvkær Bæk er D-målsat. Målsætningerne er ifølge Herning Kommuneplan 2009 – 2020. Vandløbene er omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven. Vandløbenes beliggenhed i forhold til bedriftens udbringningsarealer fremgår af bilag 7. Jævnfør kommuneplanen må vandløb ikke anvendes til formål, der hindrer fastholdelse eller opnåelse af de fastsatte målsætninger. Indtil vandplanerne i Herning Kommune træder i kraft gælder dog gældende bekendtgørelser samt retningslinjerne for vandløb mm. i Regionsplan 2005 for Ringkøbing Amt. Ovenstående vandløb afvander alle til Storå, som er B-målsat laksefiskevand. Her var målsætningen i 2005 i Regionsplan 2005 opfyldt. Storåen har sit udløb i Nissum Fjord.

Udbringningsarealerne er på ovennævnte tre arealer vandløbsnære, men skråner på intet sted stærkt ned mod vandløbene (> 6 grader). Desuden er enkelte af markerne beliggende op til søer omfattet af naturbeskyttelseslovens §3. Der er heller ikke stærkt skrånede arealer ned mod disse søer. Der er ingen målsatte søer i umiddelbar nærhed af ejendommen. Den målsatte sø, Gødstrup Sø (B-målsat), ligger i nærheden af udbringningsarealerne, ingen af arealerne ligger direkte op ad søen, men nogle ligger i oplandet til søen.

Erosion af udbragt husdyrgødning til vandløbene og søer under kraftige regnskyl vurderes på den baggrund ikke at udgøre en risiko, såfremt der opretholdes en dyrkningsfri bræmme på 2 m jf. Vandløbslovens § 69. Der er for at sikre mod udvaskning af gødning og sprøjtemidler til vandløb og søer stillet vilkår om, at der ikke må ske gødskning eller sprøjtning i en bræmme på 2 m langs naturlige eller i regionplanen højt målsatte vandløb og søer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der er sat vilkår til retningen af jordbearbejdningen på 3 arealer (se bilag 7) for at mindske risiko for afstrømning til vandløb, da disse arealer ligger umiddelbart op ad vandløbet eller vådområde og skråner let ned mod disse.

Der er kommunens vurdering, at landbrugsdrift, herunder udspreddning af gylle i sædvanligt omfang og efter gældende regler på de vandløbs- og sønære arealer, ikke vil påvirke flora og fauna i de aktuelle vandløb og søer. Sekundære effekter som eksempelvis øget udvaskning af næringsalte vurderes ikke at have betydning for vandløbsmiljøet. Den ansøgte, fremtidige drift på ejendommen, og på bedriftens udbringningsarealer, vurderes ikke være i modstrid med regionplanens vandløbsmålsætninger og naturbeskyttelseslovens bestemmelser om beskyttede naturtyper.

- Marint opland

Ejendommen og udspreddningsarealerne ligger i oplandet til Nissum og et enkelt areal (det sydligste på 6 ha) ligger i oplandet til Ringkøbing Fjord.

Målsætningerne for fjorden er ikke opfyldt og en risikoanalyse af Nissum Fjord fra Miljøministeriet⁷ har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Hovedårsagen er en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra oplandet, som blandt andet stimulerer væksten af planteplankton, søsalat og algebevoksninger på bundplanterne og dermed har en negativ effekt på miljøtilstanden i fjorden. Næringsstofbelastningen vanskeliggør derfor opfyldelsen af målsætningerne for fjorden. Hovedparten af næringsstofferne fra oplandet kommer i dag fra diffuse kilder, herunder især landbruget, mens bidraget fra byer og industri er blevet væsentligt reduceret via spildevandsrensning.

Ringkøbing Fjord er i Regionsplan 2005 målsat med en skærpet målsætning, da fjorden er et Natura 2000-område. En risikoanalyse af Ringkøbing Fjord fra Miljøministeriet⁸ har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Hovedårsagen er en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra oplandet, som blandt andet stimulerer væksten af planteplankton, søsalat og algebevoksninger på bundplanterne og dermed har en negativ effekt på miljøtilstanden i fjorden. Næringsstofbelastningen vanskeliggør derfor opfyldelsen af målsætningerne for fjorden. Hvilket resulterer i at risikoanalysen viser, at kun med en lavere næringsstofftilførsel kan miljømålet nås i områdets kystvande. Arealanvendelsen i oplandet til Ringkøbing Fjord er domineret af landbrug, og andelen af landbrugsjord udgør 60 procent, hvilket er 2 procent lavere end landgennemsnittet

Nitrat

Beskyttelsesniveauet for nitrat er defineret som en skærpelse af det generelle harmonikrav ud fra nitratklasserne 1-3, som er de kvælstof-følsomme områder i forhold til hav & fjord. Afhængig af udbringningsarealernes placering, vil der på bedriftsniveau blive beregnet et samlet krav til hele bedriften. Reduktionspotentialet, som ligger bag nitratklassen, er et udtryk for, hvor stor en del af kvælstoffet der bliver tilbageholdt i jorden og derved ikke kommer ud i de danske farvande.

Da alle arealer ligger udenfor nitratklasse 1-3, er arealerne robuste, da man har vurderet at mellem 75-100 % af kvælstoffet tilbageholdes. Det vil sige, at det er vurderet at recipienten (primært det marine miljø) er robust i forhold til nitratudledning samt at reduktionspotentialet er højt (reduktion af nitrat til frit atmosfærisk kvælstof) mellem marken og recipienten. Det er derfor vurderet, at de generelle harmoniregler er tilstrækkelige i forhold til kravene for overfladevand og der er ikke krav om yderligere vilkår.

Indholdet af næringsstoffer i husdyrgødningen har stor betydning for tabet af ammoniak, nitrat og fosfor til omgivelserne. Indholdet af kvælstof og fosfor i den producerede husdyrgødning beregnes på grundlag af normtal for næringsstof i husdyrgødning, udarbejdet af Danmarks JordbrugsForskning.

Referencesædskiftet er det sædskifte, som i forbindelse med beskyttelsesniveauet for nitrat og fosfor anvendes som udgangspunkt. Systemet fastlægger et referencesædskifte for alle bedriftens arealer, bortset fra arealer, der angives at have vedvarende græs per 1. januar 2007. For hver mark skal desuden aktivt vælges et sædskifte. Vælges samme sædskifte som referencesædskiftet i alle marker

⁷ Som en del af arbejdet med at færdiggøre Vand- og naturplaner for Danmark har Miljøministeriet lavet en risikovurdering af fjorde, søer mm. i Danmark. Analysen kan ses på www.vandognatur.dk/Emner/Vandplaner/Vandomraaderne/I_4_Nissum_Fjord.htm

⁸ Som en del af arbejdet med at færdiggøre Vand- og naturplaner for Danmark har Miljøministeriet lavet en risikovurdering af fjorde, søer mm. i Danmark. Analysen kan ses på http://www.vandognatur.dk/Emner/Vandplaner/Vandomraaderne/I_8_Ringkoebing_Fjord.htm

stilles ingen krav til sædskiftet i miljøgodkendelsen. Der er i ansøgt drift valgt samme sædskifte som referencesædskiftet, hvorfor der ikke i godkendelsen stilles vilkår til sædskifter

En stor del af gyllen afleveres til Studsgård Biogas (200 DE) og der returneres 179,6 DE forarbejdet husdyrgødning herfra. Ved denne forarbejdning opnås et mindre indhold af kg fosfor pr. DE. Mht. kvælstofindholdet er dette uændret 100 kg N pr. DE. Udnyttelses % af dette er opgjort til 75 % mod 75 % i uforarbejdet husdyrgødning.

Ifølge den indsendte ansøgning viser beregning at det maksimale dyretryk, DE_{max} , er 1,4 og det reelle dyretryk, DE_{reel} for ansøgt drift, er 1,37 DE/ha.

Da DE_{reel} er mindre end DE_{max} er beskyttelsesniveauet vedrørende nitrat-overfladevand overholdt. Udvaskningsberegningen af N, beregnet via Farm-N, viser en maksimalt tilladelig udvaskning på 70,7 kg N/ha (uden virkemidler) og en reel udvaskning på 69,8 kg N/ha (med virkemidler). Således er dette også overholdt. Der er altså valgt virkemidler i form af ekstra efterafgrøder og nedsat dyretryk, der reducerer kvælstofudvaskningen med 0,9 kg N/ha. Til sammenligning er N-udvaskningen i nudrift beregnet via Farm-N til 69,3 kg N/ha. Dvs. udvaskningen øges med 0,5 kg N/ha i forhold til nudrift situationen. Der udvaskes altså 111 kg N pr år mere fra rodzonen på ejendommens areal i ansøgt drift end i nudrift situationen. 108 kg i opland til Nissum Fjord og 3 kg i opland til Ringkøbing Fjord. Da arealerne er robuste, og da udvaskningen er mindre end det maksimalt tilladelige, er det vurderet, at det ikke er nødvendigt at stille skærpede vilkår i forhold til kvælstof udover de generelle harmoniregler.

Fosfor

Med hensyn til fosfor så ligger alle udbringningsarealer i opland til natura 2000 område der er overbelastet med fosfor. To arealer er delvist beliggende i lavbundsareal ikke omfattet af okkerklasse 1 og dermed et risikoareal for tab af fosfor. Begge arealer er drænedede og dermed er arealerne omfattet af fosforklasse 2. Alle øvrige arealer er beliggende i fosforklasse 0 og vurderet at være robuste ift. fosfortab. Da der er arealer i fosforklasse 1-3 er der begrænsninger til det tilladelige maksimale fosforoverskud (forskelle mellem udbragt mængde fosfor med husdyrgødningen og fraført mængde med afgrøden) på arealerne udover det generelle harmonikrav.

Ud fra oplysningerne om den anvendte mængde husdyrgødning ved nudrift og ansøgt drift samt oplysninger om P-klasser for det ansøgte udbringningsareal er det beregnet, at beskyttelsesniveauet for fosfor er overholdt. Udspreddingen må dog ikke være større, end harmonireglerne giver mulighed for.

I ansøgt drift udspreddes der 28,2 kg P/ha og der fra føres 21,1 kg P/ha hvilket giver et gennemsnitlig fosforoverskud på alle arealer på 7,1 kg P/ha.

Afskæringskravet (det maksimale fosforoverskud) er beregnet til 7,7 kg P/ha/år. Bedriftens fosforoverskud skal derfor være mindre end 7,7 kg P pr ha pr. år beregnet efter vejledningens retningslinjer. Afskæringskravet er dermed overholdt og der udbringes 123 kg/år mindre fosfor end afskæringskravet. Fosforoverskuddet beregnes ud fra det aktuelle standardsædskifte og den deraf beregnede normoptagelse af fosfor og tilførslen af fosfor fra husdyrgødning og anden organisk gødning.

Vurdering nitrat og fosfor

Da der er valgt ekstra efterafgrøder, stilles der krav om anvendelse af dette. Valg af efterafgrøder har nemlig stor betydning i beregningerne af kvælstofudvaskningen og fosforoverskuddet.

Det vurderes ud fra beregningerne, at dyreholdet ikke vil medføre en væsentlig øget miljøpåvirkning af Nissum Fjord og Ringkøbing Fjord.

- Internationale naturbeskyttelsesområder - overfladevand

Nissum Fjord, inklusiv den yderste del af Storåen samt området ind omkring Indfjorden og Tang Sø, er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde. Nissum Fjord er således udpeget som Ramsar-, EF-fuglebeskyttelsesområde og EF-habitatområde. Dele af Nissum Fjord er endvidere fredet som naturreservat.

Den største del af Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen, som dækker den sydlige og centrale del af Ringkøbing Fjord, Skjern Å, Stadil Fjord og Vest Stadil Fjord, er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, Natura 2000-områder. Ringkøbing Fjord er således udpeget som Ramsar-, EF-fuglebeskyttelsesområde og EF-habitatområde.

- EF-fuglebeskyttelsesområderne er områder, der har til formål at beskytte og forbedre levevilkårene for de vilde fuglearter i EU.
- Ramsarområder er vådområder med rigt fugleliv og så mange vandfugle, at de har international betydning. Områderne er indeholdt i EF-fuglebeskyttelsesområderne.
- EF-habitatområder er områder, der er udpeget på baggrund af naturtyper og arter, som er af betydning for EU.

Udpegningen af Nissum Fjord til internationalt beskyttelsesområde betyder, at alle tilladelser til aktiviteter i eller udenfor området ikke må kunne forringe området naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for. I Ramsarområder skal beskyttelsen af områderne tillige fremmes.

Nissum Fjord er udpeget på grund af fjordens bevaringsværdige naturværdier i form af specielle plante- og dyrearter (området er for eksempel levested for flere kystfugle) og naturtypen kystlagune, der er vurderet som en særlig truet naturtype af international værdi. Som tidligere nævnt er målsætningerne for fjorden ikke opfyldt og en risikoanalyse af Nissum Fjord fra Miljøministeriet⁹ har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Hovedårsagen er en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra oplandet, som blandt andet stimulerer væksten af planteplankton, søsalat og algebevoksninger på bundplanterne. Det betyder, at en øget belastning med næringsstoffer vil have en negativ indflydelse på mængden af bundplanter, som følge af en reduktion i vandets klarhed og en øget påvirkning fra eutrofieringsbetingede alger. Når der sker en tilbagegang i mængden af bundplanter, vil det mindske fødegrundlaget for en række af de fuglearter, som Nissum Fjord er udpeget for. Næringsstofbelastningen vanskeliggør derfor opfyldelsen af målsætningerne for fjorden. Hovedparten af næringsstofferne fra oplandet kommer i dag fra diffuse kilder, herunder især landbruget, mens bidraget fra byer og industri er blevet væsentligt reduceret via spildevandsrensning.

Udpegningen af Ringkøbing Fjord til internationalt beskyttelsesområde betyder, at alle tilladelser til aktiviteter i eller udenfor området ikke må kunne forringe området naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for. I Ramsarområder skal beskyttelsen af områderne tillige fremmes.

Ringkøbing Fjord er udpeget på grund af dens bevaringsværdige naturværdier i form af specielle plante- og dyrearter. For eksempel er fjorden levested for flere kystfugle og adgangsvej for laks på vandring til og fra Skjern Å. Endvidere består dele af fjorden af naturtypen kystlagune, der er vurderet som en særlig truet naturtype af international værdi. Som tidligere nævnt er målsætningerne for fjorden ikke opfyldt og en risikoanalyse af Ringkøbing Fjord fra Miljøministeriet¹⁰ har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde miljømålet i 2015. Hovedårsagen er en for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra oplandet.

Bundplanterne er en nøgleparameter for miljøtilstanden i Ringkøbing Fjord og af stor betydning for de fuglearter, som Ringkøbing Fjord er udpeget for. Når der sker en tilbagegang i mængden af bundplanter, vil det mindske fødegrundlaget for en række af de fuglearter. Da mængden og dybdeudbredelsen af bundplanterne er styret af lys, er vandets klarhed en god parameter til at registrere og beskrive mulighederne for udbredelsen af bundplanter. Derfor er disse forhold fremhævet i den regionale målsætning for fjorden. Dermed vanskeliggør næringsstofbelastningen opfyldelsen af målsætningerne for fjorden. Risikoanalysen viser således, at kun med en lavere næringsstofftilførsel kan miljømålene nås i området kystvande

Ingen af udspretningsarealerne ligger dog indenfor ovennævnte områder, men ejendommen og udspretningsarealerne ligger i oplandet til Nissum Fjord (216,6 ha) og Ringkøbing Fjord (6 ha).

⁹ Som en del af arbejdet med at færdiggøre Vand- og naturplaner for Danmark har Miljøministeriet lavet en risikovurdering af fjorde, seer mm. i Danmark. Analysen kan ses på www.vandognatur.dk/Emner/Vandplaner/Vandomraaderne/I_4_Nissum_Fjord.htm

¹⁰ Som en del af arbejdet med at færdiggøre Vand- og naturplaner for Danmark har Miljøministeriet lavet en risikovurdering af fjorde, seer mm. i Danmark. Analysen kan ses på http://www.vandognatur.dk/Emner/Vandplaner/Vandomraaderne/I_8_Ringkoebing_Fjord.htm

Ca. 8 km fra udbringingsareal og 10 km fra anlægget er habitatområde nr. 249 Ovstrup Hede med Røjen Bæk beliggende (bilag 4). Arealerne afvander ikke til dette.

Det er vurderet, at arealerne er beliggende i robuste områder, der har en stor reduktionskapacitet for kvælstof og fortrinsvist udenfor risikoarealer ift. fosforafstrømning. Der er en ubetydelig merbelastning af kvælstof til rodzonen ift. nudrift beregnet efter ansøgningssystemets beregningsmetoder, derudover er arealerne beliggende i den øvre del af afstrømningsoplandet til fjorden (afstand min. 55 km), og det vurderes, at der vil ske en yderligere omsætning af kvælstof og binding af fosfor i vandområder nedstrøms arealerne.

Ud fra beregningerne i FARM-N går N-udvaskningen på bedriftsniveau fra en maksimal udledning til vandmiljøet på 3.857 kgN i nudrift til 3.885 kgN i ansøgt drift dvs. en merbelastning på maksimalt i alt 28 kgN fra de 223 ha på Ørskovvej 30 til vandløbene med udløb til fortrinsvis Nissum Fjord. Dette er beregnet som udvaskning fra rodzonen reduceret ift. arealernes minimale reduktionspotentiale (75-100%) uden yderligere omsætning i vandmiljøet. Der findes på nuværende tidspunkt ikke alment tilgængelige beregningsmodeller der kan beregne den resulterende udledning til fjordområderne..

Denne maksimale merbelastning på 28 kgN pr. år, har Herning Kommune vurderet ikke har væsentlig betydning for Nissum Fjords målsætning og integritet.

Jf. habitatbekendtgørelsen¹¹ er det med baggrund i ovenstående vurderet, at udvidelsen ikke vil forringe området naturtyper og levestederne for arterne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, som de internationale naturbeskyttelsesområder er udpeget på baggrund af. Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt, og der er derfor ikke foretaget en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Vurderingen er lavet på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommunen har på området.

- Kumulativ effekt

I forhold til den kumulative effekt vurderes det, at bedriften ikke i sig selv kan påvirke fjordområderne, men i kumulation med de øvrige landbrug i oplandet kan der være en påvirkning.

Ejendommen overholder de generelle landbrugsregler og der er tale om en ubetydelig stigning i udvaskningen af kvælstof ift. nudrift og kun en mindre andel (6,4 %) af bedriftens samlede areal betegnes som risikoarealer ift. tab af fosfor. Det er derfor vurderet, at udvidelsen ikke vil medvirke til en væsentlig forringelse af forholdene i hav- og fjordområderne og dermed heller ikke påvirke forholdene negativt for de udpegede naturtyper og arter i de berørte internationale naturbeskyttelsesområder i negativ retning.

Udvidelse af husdyrproduktionen på ejendommen medfører ikke væsentlige påvirkninger af relevante vandløb. Bedriften overholder de generelle landbrugsregler. Det vurderes, at udvidelsen er i overensstemmelse med regionplanens målsætninger og habitatdirektivet, hvad angår de ferske overfladevande og de marine områder.

Det vurderes samlet for overfladevand, at det ansøgte projekt overholder det i husdyrloven fastlagte beskyttelsesniveau for Nissum Fjord og Ringkøbing Fjord. Der er ikke naturområder hvor det skønnes nødvendigt, at indføre et strengere beskyttelsesniveau end det i loven anførte.

Natur

- Areal status

Ejendommen er beliggende i landzone og i område som i regionplanen er udpeget som jordbrugsområde, det samme gælder for en stor del af udspretningsarealerne. Enkelte arealer ligger i skovrejsningsområder og nogle arealer ligger i fremtidigt byzoneområde. Et enkelt areal ligger i landskabsområde.

Økologiske spredningskorridorer

Spredningskorridorer er udpeget for at modvirke fragmenteringen af naturområder og forbedre spredningsmulighederne for den vilde flora og fauna. Afhængig af særlige arters spredningsbehov kan læhegn med 'fodpose', ekstensivt drevne landbrugsarealer samt etab-

¹¹ Bekendtgørelse nr. 408 om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter af 1. maj 2007

lering af vandhuller og dyrkningsfrie bræmmer langs vandløb medvirke til forbedring af særlige arters spredningsmuligheder i landskabet.

Ingen af udbringningsarealerne ligger i områder der er udpeget som spredningskorridor.

- Beskyttede sten- og jorddiger

Ved sten- og jorddiger og lign. forstås menneskeskabte, linieformede forhøjninger af sten, jord, græstørv, tang eller lignende materialer, som fungerer eller har fungeret som hegn og har eller har haft til formål at markere administrative, ejendoms- eller anvendelsesmæssige skel i landskabet. Digerne er vigtige elementer i kulturlandskabet, som både viser tidligere tiders arealudnyttelse, ejendoms- og administrationsforhold, fungerer som levesteder og spredningskorridorer for dyr og planter og bidrager til et afvekslende landskab, ofte med egnstypiske digestrukturer.

Der er beskyttede diger efter Museumslovens § 29a på et enkelt areal og langs flere af de øvrige af ejendommens arealer. Digerne må ikke ændres eller fjernes uden kommunens tilladelse.

- Fredede fortidsminder

Der er ikke gravhøje på eller umiddelbart ved udspretningsarealerne, dog gøres opmærksom på, at der i henhold til § 29f i Museumsloven ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) på gravhøje og inden for en afstand af 2 m fra dem. Jf. § 18 i Lov om naturbeskyttelse må der endvidere ikke etableres ny beplantning eller foretages lignende ændring i tilstanden af arealet inden for 100 meters afstand fra gravhøje, medmindre kommunen meddeler dispensation hertil.

- Beskyttede naturtyper

På det vedlagte kort (bilag 6) er angivet, hvilke naturtyper der ved ejendommen er registreret efter § 3 i Lov om naturbeskyttelse og hvilke af disse der jf. kommunen er udpeget efter § 7 i lov om husdyrbrug (bilag 4).

Nærmeste § 3 naturareal der er udpeget jf. § 7 i husdyrloven:

- 5 ½ km nord for staldanlægget ligger et overdrev med smuk perikon og djævelsbid. Overdrevet er B målsat i Kommuneplan 2009-2020.

De nærmeste § 3 naturarealer inden for 1.000 m iff. Ejendommen er (se bilag 6):

- nord for ejendommen, i en afstand af ca. 260 m fra nærmeste stald og 220 m fra ny gyllebeholder, ligger en lille sø, omfattet af § 3 pga. større end 100 m². jf. Kommuneplan 2009 er søen ikke målsat.
- Der er ikke andre § 3 områder indenfor 1.000 m af ejendommen, nærmeste § 3 er C-målsat mose beliggende 1.350 m nord-øst for ejendommen.

Naturområder (søer, vandløb, heder, moser og lignende, strandenge og strandsumpe, ferske enge og overdrev) der er beskyttede i henhold til § 3 i Lov om naturbeskyttelse må generelt ikke tilføres gødningsstoffer.

Ferske enge og overdrev må dog anvendes som før lovens ikrafttræden i 1992. Det vil sige, at driften af arealerne ikke må intensivere sig i forhold til årene før 1992. Dette indebærer bl.a. at de 2 naturtyper højst må tilføres samme mængde gødning som i perioden op til 1992. Naturenge og overdrev vil normalt slet ikke eller kun i beskedent omfang blive tilført gødningsstoffer. Kontakt evt. kommunen for uddybende information vedr. drift af beskyttede naturområder.

Der er ikke registreret § 3 naturområder indenfor udbringningsarealet.

På baggrund af ansøgningen vurderes udvidelsen ikke at indebære væsentlige ændringer i markdriften. Markdrift i form af omlægning, gødskning, behandling med plantebeskyttelsesmidler og andre jordbrugsaktiviteter antages derfor ikke at give anledning til øget påvirkning af områdets beskyttede naturtyper.

- Beskyttede naturtyper og ammoniakvilkår

Hovedreglen, med den nye miljøgodkendelsesordning er, at der i kraft af den generelle reduktion af ammoniaktabet og etablering af bufferzoner om udpegede naturområder (§ 7 arealer), er taget det nødvendige hensyn til naturområder efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Udbringning af flydende husdyrgødning på marker beliggende i en afstand på under 1000 meter fra et § 7 areal er omfattet af

krav om nedfældning efter husdyrgødningsbekendtgørelsens¹² §§ 24 og 38. På det vedlagte kort (bilag 4) er angivet, hvilke naturtyper der nær bedriften og udbringingsarealerne er registreret efter § 7 og hvilke udbringingsarealer der ligger indenfor bufferzonen og derfor omfattes af krav om nedfældning.

Udvidelsen medfører en meremission fra anlægget på ca. 218 kg N/år, således at den samlede emission bliver i alt på ca. 5.111 kg N/år. Bedriften ligger udenfor bufferzone I og II i forhold til § 7 arealer, staldanlægget er beliggende mere end 5 km fra nærmeste § 7 areal. Det er derfor vurderet, at anlægget ikke giver anledning til en meremission af naturområdet, hvorfor der ikke stilles yderligere reduktionskrav. Da der er tale om en udvidelse af et husdyrbrug over 75 DE stilles der et generelt krav om 15 % reduktion (2007) af ammoniakemissionen i forhold til det tidssvarende staldsystem. Med det valgte staldsystem samt etablering af gyllekøling i den nye drægtighedsstald og overdækning af gyllebeholder overholdes kravet om 15 % reduktion af ammoniaktab fra stald og lager. Der reduceres med 16 kg N/år udover det, der er nødvendigt for at opfylde kravet.

Der installeres et anlæg i den nye drægtighedsstald stald nr. 10 (der er linespil i kanalen). Der er sat krav til, at køleeffekten af varmepumpen svarer til ca. 15 W/m² gylleoverflade for at opnå en ammoniakreducerende effekt på 20 % i det valgte staldsystem. Der er 900 m² gyllekummeoverflade. Dette er i overensstemmelse med BAT-byggeblad "køling af gylle i svinestalde, 2. udgave". Det vurderes derfor, at virkemidlet vil være tilstrækkeligt til at sikre den krævede reduktion. Den i ansøgningen angivne effekt på 20 % vurderes derfor at være realistisk. Da den angivne effekt kun opnåes når anlægget er i drift, er der sat vilkår til dokumentation af driftstiden. Det er oplyst at køleanlægget vil være tilsluttet året rundt, men at den faktiske driftstid vil afhænge af den pumpe der vælges ved etablering af anlægget. Det er endnu ikke valgt en konkret pumpe. Derfor er der sat krav til, at anlægget skal kunne præstere en køleeffekt på minimum 14 kW (15 W/m² * 900 m²). For at kunne beregne den faktiske driftstid skal man anvende den valgte pumpe køleeffekt. Hvis der vælges en pumpe med minimums køleeffekten på 14 kW skal den faktiske driftstid være 8760 timer (året rundt). Der vælges typisk en pumpe med en vis overkapacitet og den faktiske driftstid kan beregnes efter formlen:

$$\text{krav til anlæggets faktiske driftstid (timer pr. år)} = 14 \text{ kW} * 8.760 \text{ timer pr. år} / \text{valgt pumpe køleeffekt}$$

Den afgivne varme afsættes til smågrisestaldene.

Den nye gyllebeholder overdækkes, hvilket reducerer ammoniakfordampningen fra beholderen, samtidig ligger beholderen kun 230 m fra nærmeste nabo, således er det også et krav at den overdækkes, der er sat vilkår til overdækning af beholderen.

Ammoniaktab, fra stalde, lagere og i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, er en af de væsentlige trusler mod næringsfattige naturtyper. Derfor vurderes der på disse næringsfattige naturområders tålegrænse i forhold til tilført kvælstof pr. år. Vurderingen sker næsten udelukkende på naturområder som, skov, overdrev, hede, eng og mose. Begrundelsen herfor skal findes i, at danske søer generelt ikke er følsomme for deposition af kvælstof fra luftbåren kvælstof. Der findes dog et begrænset antal meget følsomme søer, Lobeliesøer, der hører til den mest følsomme danske naturtype.

De nævnte naturtyper findes naturligt under næringsfattige forhold, og er dermed følsomme overfor en forøgelse i kvælstofdepositionen. Tålegrænsen for områderne afhænger af type, dette område er C-målsat og vurderes til at have en tålegrænse der ligger i den øvre ende af intervallerne for det enkelte område. Baggrundsbelastningen for området er vurderet til ca. 14 kg N/ha/år¹³.

§ 3 mosen som er nærmeste beliggende kvælstoffølsomme naturområde har en tålegrænse mht. kvælstofdeposition på 5-25 kg N/ha/år¹⁴.

Ammoniaktabet fra stalde og gylletanke bidrager til luftbåren N-belastning af områdets natur. Den højeste merdeposition i nærmeste § 3 område (mose 1.350 m fra ejendommen), er beregnet til 0,01 kg N/ha. Den samlede deposition fra anlægget på dette naturområde er beregnet til 0,21 kg N/ha/år (beregnet i regnearket til ansøgningssystemet, version 2,14 opdateret 6/1/2009). Udvidelsen vil medføre en forøgelse i kvælstofdeposition, men det vurderes ikke vil have en væsentlig betydning for de omtalte § 3 naturtyper og deres plantesamfund og afstanden til naturområdet er > 1.000 m.

¹² Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. nr. 1695 af 19/12/2006.

¹³ Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåren kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug, opdatering af 15. december 2005, bilag 1.

¹⁴ Manual vedr. vurdering af de lokale miljøeffekter som følge af luftbåren kvælstof ved udvidelse og etablering af større husdyrbrug, opdatering af 15. december 2005

Øvrige beliggende naturarealer vurderes ikke at blive påvirket med en væsentligt merbelastning af luftbåren kvælstof. Denne vurdering er med baggrund i af udvidelsen kun giver anledning til en ubetydelig øget kvælstofdeposition i 1350 meters afstand og dermed vurderes merdepositionen i naturområder længere væk også for værende meget lav samtidig med at tålegrænsen ikke anses for overskredet.

- Kumulativ effekt

Når hele eller dele af et stald- eller opbevaringsanlæg på det ansøgte husdyrbrug ligger indenfor bufferzone II må merbelastningen af naturområdet beskyttet efter § 7 ikke overskride fastlagte beskyttelsesniveauer. Beskyttelsesniveauerne er lavet ud fra hvor mange andre husdyrbrug større end 75 DE, der er i området. Den maksimale merbelastning er på 0,3 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug, på 0,5 kg N/ha ved 2 husdyrbrug og på 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug.

Da bedriften ligger mere en 1.000 meter væk fra nærmeste § 7 område er der ikke undersøgt for andre ejendommen med mere end 75 DE.

- Internationale naturbeskyttelsesområder - natur

Ingen af bedriftens arealer ligger inden for områder, der er udpeget som internationale naturbeskyttelsesområder. Afstanden fra udbringingsarealerne til nærmeste habitatområde er ca. 8 km og bedriftens driftsbygninger ligger ca. 10 km fra nærmeste habitatområde som er nr. 249 "Ovstrup Hede med Røjen Bæk". Da svinebedriften ikke omfatter arealer indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, vurderes ammoniakfordampning umiddelbart at være eneste potentielle påvirkning af de nævnte internationale naturbeskyttelsesområder. Merdepositionen og den samlede deposition fra punktkilden på alle disse arealer er vurderet til tæt på 0 kg N/ha/år pga. der forholdsvis store afstand og en beliggenhed nord for ejendommen. Der er ikke beregnet på depositionen da regnearket fra it-ansøgningssystemet ikke lave en pålidelig beregning på afstande > 5 km.

Ammoniakfordampningen fra bedriftens stalde og gylletanke vil således ikke medføre nogen målbar deposition eller stigning i deposition på naturtyper i de nævnte internationale naturbeskyttelsesområder. Ammoniakdeposition aftager eksponentielt med afstand fra punktkilden. Ammoniaktabet fra bedriften vil derfor ikke bidrage til målbar merbelastning af andre habitatområder eller internationale naturbeskyttelsesområder.

Ammoniakfordampning som følge af udvidelse af svinebedriften vurderes jf. habitatbekendtgørelsen derfor ikke at forringe tilstanden af naturtyper og arter, der er udpegningsgrundlag for internationale naturbeskyttelsesområder. Kommunen har dermed vurderet, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt, og der er derfor ikke foretaget en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Vurderingen er lavet på baggrund af den viden og de beregningsmetoder kommunen har på området.

- Artsfredninge, rødlistearter og Bilag IV-arter

I habitatdirektivets Bilag IV er opført en række arter, som skal ydes streng beskyttelse overalt i deres naturlige udbredelsesområde, også uden for de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges.

På og umiddelbart op til husdyrbrugets arealer er kommunen ikke bekendt med forekomster af planter og dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistelister eller bilag IV-arter.

En række dyr, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring landbruget. På baggrund af "Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007, Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" samt kommunens øvrige kendskab vurderes umiddelbart, at det kan være odder, markfirben, spidssnudet frø, løgfrø, vandflagermus og langøret flagermus. Udvidelsen vurderes at have en neutral effekt for de nævnte arter.

I det følgende gennemgås kort de relevante arter, dvs. de arter, der findes i regionen.

- Damflagermus er sjælden i Danmark, med hovedudbredelsesområde i Midt- og Østjylland. Herning Kommune er ikke i besiddelse af oplysninger om artens eventuelle forekomst indenfor dette område. Ud fra artens levevis vurderes det, at den ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen.

- Flere arter af småflagermus forekommer i Midtjylland og/eller Vestjylland. Herning Kommune er ikke i besiddelse af oplysninger om arternes eventuelle forekomst indenfor området. Ud fra arternes levevis vurderes det, at de ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen.
- Birkemus er kun kendt fra Limfjordsområdet. Da arten ikke er kendt fra dette område, vurderes det, at udvidelsen ikke har nogen indflydelse på arten.
- Løgfrø er vidt udbredt i Jylland. Herning Kommune er ikke i besiddelse af oplysninger om artens eventuelle forekomst indenfor området. Arten yngler i vandhuller med rent vand. Udyrkede bræmmer omkring vandhullerne kan være med til at sikre, at vandet forbliver rent. Der ligger ingen målsatte og beskyttet søer tæt på husdyrbruget eller umiddelbart op ad udbringningsarealerne. Derfor vurderes det, at arten ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen.
- Strandudsens naturlige udbredelse omfatter hele Danmark, men den forekommer især i store antal i Vestjylland. Herning Kommune er ikke i besiddelse af oplysninger om artens eventuelle forekomst i området. Arten yngler oftest i lavvandede vandhuller, der tørrer ud hen på sommeren. Arten yngler tillige i næringsfattige søer. Der ligger ingen målsatte og beskyttet søer tæt på husdyrbruget og i tilknytning til udbringningsarealer. Derfor vurderes det, at arten ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen.
- Odderen forekommer i store dele af Jylland. Den forekommer muligvis i området. Odderen har gunstig bevaringsstatus i landsdelen. Ud fra artens levevis i øvrigt vurderes det, at den ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen.
- Markfirben er udbredt over det meste af Danmark, men sjældent blandt andet i den vestlige del af Midtjylland. Egnede levesteder er eksempelvis heder, overdrev, klitter, vejkanter, jernbaneskrånninger og grusgrave. Det vurderes, at arten ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen.
- Stor vandsalamander er almindelig i det meste af landet. Kommunen er ikke i besiddelse af oplysninger om artens eventuelle forekomst i området. Arten yngler i vandhuller, der ikke er beriget med næringsalte. Der ligger flere målsatte og beskyttet søer tæt på husdyrbruget og i tilknytning til udbringningsarealer. Der ligger ingen målsatte og beskyttet søer tæt på husdyrbruget eller umiddelbart op ad udbringningsarealerne. Derfor vurderes det, at arten ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen.
- Spidssnudet frø findes i næsten hele Danmark. De største bestande forekommer blandt andet i Vestjylland, og arten findes i sø, hvortil der er stillet vilkår samt sandsynligvis i andre steder i forbindelse med husdyrbruget og udbringningsarealerne. Der ligger ingen målsatte og beskyttet søer tæt på husdyrbruget eller umiddelbart op ad udbringningsarealerne. Derfor vurderes det, at arten ikke vil blive negativt påvirket af udvidelsen.
- Grøn kølleguldsmed findes kun i nogle få store jyske åsystemer, blandt andet i Storå. Grøn kølleguldsmed lever i larvestadiet i rene, iltrige og kølige vandløb. Der er en teoretisk mulighed for, at der ved uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødning kan ske en tilførsel af forurenende stoffer til Grøn Kølleguldsmeds levesteder i Storå. Det vurderes, at kun tilførsel af større mængder husdyrgødning (som følge af uheld med gylletanke/gylletransport) vil kunne have en negativ effekt på Grøn kølleguldsmed.

Det vurderes, at udvidelsen kun vil påvirke Bilag IV-arterne negativt ved alvorlige uheld i forbindelse med håndtering af husdyrgødningen (f.eks. udslip fra gylletanke). Der er i den forbindelse stillet vilkår således at dette ikke sker. Omvendt vurderes det, at lovlig håndtering af husdyrgødning indenfor udspretningsområdet ikke vil have nogen negativ effekt på arterne.

Herning Kommune vurderer, at udvidelsen af bedriften ikke giver anledning til fastsættelse af specielle retningslinjer for naturbeskyttelse. Udvidelsen vurderes samlet ikke at være i strid med regionplanens retningslinjer for naturbeskyttelse.

Herning Kommune har derfor samlet vurderet,

- at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstanden af beskyttede naturtyper såvel i som udenfor NATURA 2000-områder, og
- at det på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse må antages, at udvidelsen ikke væsentligt vil forringe tilstand og levevilkår for truede plante- og dyrearter.¹⁵

Mangler i vurderingsgrundlaget

Miljøgodkendelsen og vurderingerne bygger på:

- Oplysninger, der er modtaget fra ansøger og dennes konsulent
- Kommunens egne oplysninger om områdets natur- og miljøforhold
- Områdets sårbarhed over for påvirkninger fra bedriften
- Regionplanens målsætninger og retningslinjer, (Herning Kommuneplan 2009-2020)

¹⁵ Jf. Skov- og Naturstyrelsens rødliste og habitatdirektivets lister med sårbare og beskyttelseskrævende arter.

Kommunen er opmærksom på, at vurderingen af bedriftens kumulative effekt på natur og miljø bygger på et utilstrækkeligt grundlag, men som er det for tiden bedst mulige. F.eks. foreligger ikke ajourførte oplysninger om dyreholdet i det betragtede område, herunder specielt ikke om nyere ændringer heraf, udvidelser eller nedlæggelser. Der arbejdes på en forbedret udveksling af data på nationalt plan.

Endvidere er kommunens egne mål og forudsætninger om sårbarhed, tålegrænser mv. er under løbende revision. Desuden er både beregningsmetoder og modeller, der skal anvendes for at forudsige påvirkninger fra såvel denne bedrift som fra bedrifter i et givet område under ét, er tilsvarende under opbygning.

Den kumulative påvirkning af områdets natur og miljø er ikke beregnet specifikt for udvidelsen af produktionen på ejendommen uden for bufferområderne. Dette skyldes, at det nødvendige beregningsværktøj endnu ikke er udviklet, samt at muligheden for at sammenkøre data vedrørende husdyrproduktion fra andre ejendomme i et betragtet område ikke er til stede på en operationel måde.

Indtil disse ting er på plads, er det kommunens opfattelse, at der overordnet set for et givet område formentlig kun i begrænset omfang vil være tale om nettoudvidelser af husdyrproduktionen. Dette betyder generelt, at en udvidelse på en betragtet lokalitet i væsentligt omfang "modregnes" ved en reduktion på andre ejendomme, hvor produktionen nedlægges. Lokalt bliver der naturligvis tale om en forøgelse, men denne vil være indregnet og vurderet specifikt for udvidelsen.

For Herning Kommunes samlede vurdering af udvidelsen på Ørskovvej 30, 7400 Herning gælder, at der ikke er væsentlige mangler i de foreliggende oplysninger, og at alle afgørende miljø- og naturpåvirkninger indgår i vurderingen af dyreholdet.

Miljøteknisk beskrivelse

Oplysninger om ansøger og ejerforhold

Navn: Torsten Troelsen
Adresse: Ørskovvej 30, 7400 Herning
Telefon: 97361737
Mobil: 40537589
e-mail: ttroelsen@hotmail.com

Opstart af anlægsarbejder: 01-09-2012
Byggeri forventes afsluttet: 01-10-2012
Driftsstart staldanlæg: 01-10-2013

Beskrivelse af datoerne

Der ønskes en tidsfrist på 4 år for udnyttelse af denne godkendelse da ejendommens jord ligger i det område hvor man planlægger det nye regionshospital. Skal man afgive jord til byudvidelse, veje og hospital vil ejendommen blive halveret ! Sker dette vil der ikke være fremtidsudsigter for produktionen og en udvidelse er urealistisk. Dette afklares i løbet af 2011. Derfor ønskes derfor en fristforlængelse til 2013, -således vil man kunne nå at etablere stalden i løbet af 2012 og være klar til at lukke søerne løse 1. januar 2013.

Oplysninger om ejendommens placering

Lokalisering og landskab

Bedriften er placeret i landzone. Ejendommens staldanlæg og gyllebeholdere er placeret i primær jordbrugsområde.

Der opføres ny dr. stald på ejendommen og samtidig vil produktionen blive nedlagt i nogle af de nuværende bygninger. De bygninger, hvor produktionen nedlægges er de produktionsbygninger, der er placeret tættest på byzonen i Snebjerg (stald nr. 1, 2, 3 og 9).

I forbindelse med placeringen af stalden til dr. søer har det for ansøger været vigtig dels forsat at have en bygningsmæssig sammenhæng. Derudover er det for ansøger vigtigt at den nye stald, og driften af de eksisterende stalde sker under størst mulig hensyntagen for de nærmeste naboer. Da der i 2012 træder nye regler i kraft for indendørs hold af søer således de herefter skal være løsgående, er opførelse af ny stald nødvendig for den fortsatte produktion på ejendommen. Der ansøges om en lille udvidelse på ca. 40 dyreenheder, denne udvidelse af dyreholdet har nærmere karakter af en produktionstilpasning i forbindelse med kravet til løsgående søer end en bevidst strategi om udvidelse af ejendommens husdyrproduktion.

Der søges om opførelse af ny stald på ca 27 x 60,1 meter, svarende til ca 1.600 m². Stalden opføres med 20 gr taghældning (som alle andre produktionsbygninger på ejendommen). Bygningens højde bliver ca 7,5 meter Stalden opføres i betonelementer med samme overflade som stald 7 og 8. Der etableres ikke belysning af facader på hverken eksisterende eller ny bygning.

Mellem stuehus og have er der etableret beplantning, således at stalden ikke bliver synlig herfra. Derudover forventes etableret skærmende beplantning omkring den nye stald og nuværende bygninger på ejendommen. Der etableres i foråret 2009 et 3 rækket læhegn syd og øst omkring ejendommen som vil skærme for indsynet til produktionsbygningerne fra Snebjerg By. Der vil til læhegnet blive anvendt egstypiske træer og bevoksning iblandet frugttræer. (Se bilag 1)

Generelle afstandskrav	
	Faktisk afstand Fra nærmeste staldcentrum
Afstandsforhold fra ejendommen til nærmeste naboer (krav):	
Nærmeste nabo (krav 50 m ^{*)} (korteste afstand)	145 m
Nærmeste nabo, uden landbrugspligt ^{**)}	182 m (nærmeste stald centrum)
Byzone	182 m
Samlet bebyggelse i landzone	
Afstandsforhold fra nyetablerede staldbygning/gyllebeholder/ensilageplads (krav)^{**)}	
Ikke almene vandindvindingsanlæg (25 m)	> 25.
Almene vandindvindingsanlæg (50 m)	> 50
Vandløb (herunder dræn) og søer (15 m)	> 15
Offentlig vej / privat fællesvej (15 m)	9 m Ny stald 15 m beholder
Levnedsmiddelvirksomhed (25 m)	> 25
Beboelse samme ejendom (15 m)	32
Naboskel (30 m)	10 m Ny gyllebeholder

^{*)} Husdyrlovens § 6.

^{**)} Husdyrlovens § 8.

For ejendommens nuværende driftsbygninger er alle generelle afstandskrav overholdt, jf side 11 i nuværende miljøgodkendelse. For den nye staldbygning vil afstanden til offentlig vej blive ca 9 meter (se ovenfor) og afstandskravet er dermed ikke overholdt. Den nye gyllebeholder overholder ikke afstandskrav til naboskel, da der er ca. 10 m til skel til areal matr. nr. 4a, Ørskov By, Snebjerg ejet af Ernst Hindhede, Gødstrupvej 25, 7400 Herning.

Der søges derfor om dispensation fra disse afstandskrav (afstand fra stald til vej og afstand fra gyllebeholder til naboskel). Der anmodes om dispensation for afstand til offentlig vej (Ørskovvej) samt afstand til naboskel ved placering af beholderen. Den ansøgte placering giver langt den bedste sammenhæng mellem den nye stald og de nuværende driftsbygninger på ejendommen, derudover er placeringen den der giver mindst gene for omkringboende. Beholderen ønskes placeret 10 m fra naboskel samt 15 m fra offentlig vej. Der er på det pågældende sted gode oversigtsforhold i forbindelse med udkørsel og beholderen ønskes placeret så den skjærmende beplantning bliver en naturlig udvidelse af det eksisterende hegn. Ejer ønsker desuden at placere beholderen så langt fra byzonen som det er muligt af hensyn til den bymæssige bebyggelse. I det man i samråd med nabo har vurderet at der ikke fremadrettet vil være behov for at bygge på den anden side skelgrænsen, har man altså givet naboets sag om at udnytte muligheden for at øge afstanden til by mest muligt. Der er til ansøgningen vedlagt naboerklæring med underskrift. Ejer skriver under på at han intet har at indvinde imod det omtalte byggeri og giver herved tilladelse til at der kan dispenseres fra afstandskravet.

Gyllebeholderen placeres ca. 40 m fra nyt byggeri og ca. 65 m fra eksisterende byggeri, dvs. i åbent land. Ejer ønsker med den ansøgte placering at bevare muligheden for at lægge en arbejdsvej nord om bygningerne. Når de ældre stalde med tiden tages ud af drift vil transporterne til/fra staldene kunne flyttes til en ny adgangsvej nord for ejendommen, -med deraf følgende øget afstand til byzone og nærmeste nabo. Der etableres beplantning omkring den nye gyllebeholder.

Landskabelige hensyn

På Danmarks miljøportal har der i forbindelse med udarbejdelse af ansøgning om udvidelse af husdyrholdet på ejendommen været søgt efter de temaer, der kunne have betydning i forbindelse med ansøgning om udvidelse af husdyrholdet på ejendommen. Der er ved gennemgang af de forskellige temaer fundet følgende som kan være af betydning i forbindelse med vurdering af de ønskede bygningsmæssige ændringer på landskabet:

- Omkring de udspretningsarealer der ligger tættest på ejendommen er der en del beskyttede jord- og sten diger. Opførelses af den nye stald vil ikke påvirke disse beskyttelser, da der efter byggeriet af den nye stald forsat vil være ca 80 meter til nærmeste beskyttede dige.
- Der er ikke fundet §3 naturområder, EU-ramsar eller natura2000 områder i nærheden af ejendommen.
- En del af de nærmeste bebyggede arealer i Snebjerg er omfattet af vedtagne lokalplaner. Derudover er andre områder omfattet af kommunale rammeplaner. Nærmeste bymæssige bebyggelse er iflg. Den nuværende miljøgodkendelse beliggende i en afstand af 274 meter fra ejendommen. Dermed kan de nugældende afstandskrav opfyldes efter udvidelsen, jf beregninger i ansøgningen.
- Ejendommen er beliggende i et nitratfølsom indvindingsopland. Området er i arealinfo angivet til ca. 16 ha. Da stalden opføres iht til vejledende normer, byggeblade o.lign forventes lokaliseringen af stalden ikke at medføre nogen påvirkning af de udpegede områder.

Ved gennemgang af temaer er der ikke fundet andre forhold som efter ansøgers vurdering kan være af betydning for gennemførelse af projektet.

Ansøger vurderes at placeringen af den ny stald forsat vil få ejendommens produktionsbygninger til at fremstå som en samlet enhed, hvor bygninger er i fint samspil og harmoni med det omkringliggende landskab.

Lysforhold

Der anvendes kun belysning indvendigt i staldene. I aften- og nattetimerne er belysningen som hovedregel slukket, kun i løbeafd, vil der i få perioder være lys i aften timerne.

Belysningen anvendes kun inv. I staldanlægget, og vurderes derfor ikke at kunne påvirke omgivelserne. Der etableres ikke belysning af facader på hverken eksisterende eller ny bygning. Der er ikke natbelysning i eksisterende stalde, ny drægtighedsstald forventes etableret med orienteringslys.

Husdyrgødning

Opbevaringskapacitet for gylle

	Anlægsnummer, jf. ansøgningen	Opført	Sidst kontrolleret	Størrelse m ³	Lagerandel %
Gyllebeholder nr. 1	1.1.11	1991	2002	1.100	16
Gyllebeholder nr. 2 ny (overdækket)	1.1.12			3.500	51
Gyllebeholder nr. 3	1.1.13	1984	1998/2009	800	11,5
Gyllebeholder nr. 4 (Næstholtvej 11) (1 stk 200 m ³ , 1 stk 400 m ³)	1.1.14	1986/1992	1998/2002/2009	600 (200+400)	8,5
Gyllebeholder nr 5 (Bassumgårdvej 11)	1.1.15	1992	2002	900	13
Kapacitet i alt				6.900	100

Årlig produktion af husdyrgødning til gyllebeholder efter udvidelsen

Der produceres årligt ca. 7.336 m³ gylle fra svin (325,76 DE) inkl. drikkevandsspild og vaskevand, der ledes til gyllebeholder.

Opbevaringskapaciteten kan beregnes til 11,3 mdr. opbevaringskapaciteten bygger på beholdere der ikke er på ejendommen. De to beholdere nr. 4 og nr. 5 ligger på andre ejendomme ejet af ansøger selv.

Gylleproduktionen fra 200 DE afsættes til Studsgård Biogas, 7400 Herning og der tilbageføres forarbejdet husdyrgødning svarende til 179,6 DE fra biogasanlægget. Dette opbevares i tank 4 og 5 (beholdere på andre ejendomme) og der er flydelag ved dette.

Der opbevares og anvendes ikke husdyrgødning fra andre ejendomme samt udspreddes slam eller andet affald.

Den nye gylletank etableres nord for ejendommen ca. 250 m fra nærmeste nabo og overdækkes derfor.

BAT-redegørelse-opbevaring

Den nye gyllebeholder på 3.500 m³ etableres fast overdækning/ teltoverdækning. Højden på overdækningen svarer til ca. 6 m fra terræn. Alle øvrige beholdere er etableret med naturligt flydelag og der føres Logbog over flydelaget

BAT-redegørelse udbringning

Alt gylle udbringes med slæbeslanger eller nedfælder. Udbringningsmetode bestemmes af, hvilken afgrøde gyllen udbringes i. Hvor det er muligt anvendes nedfældning. I voksende afgrøder (typisk vinterafgrøder) findes der på nuværende tidspunkt ikke maskiner der kan foretage udbringning uden det skader afgrøderne væsentlig.

Planlægning således at gyllen udbringes på det korrekte tidspunkt kan i mange tilfælde reducere fordampningen ved slangeudbringning til et niveau omkring nedfældning. Da udbringningssæsonen i voksende afgrøder er forholdsvis lang lykkes det som regel at ramme et godt tidspunkt for udbringningen.

Udbringning af gylle foretages således der tages størst mulig hensyn til omgivelserne, herunder planlægges udbringningen under hensyn til trafik o.lign.

Påfyldning af gyllevogne o.l. foregår på med gyllevogne som har påmonteret pumpe og returløb, således at spild af flydende husdyrgødning undgås.

Foder

Råvarer		
	Nudrift	Ansøgt
Korn	13.000 tdr	13.000 tdr
Soyaskrå	30 tons	30 tons
Mineraler	15 tons	15 tons
Koncentrat	6 tons	6 tons
Fedt	6 tons	6 tons

Ved udvidelsen vil produktionen af søer og smågrise forøges. Foderanlæg, type og blanding vil være uændret, kun mængderne af foder, som forarbejdes, vil øges.

Fremstilling af foder foretages i den eksisterende foderlade beliggende ved ejendommens gårdsplads mens der lagres foder i laden v. smågrisestalden.

Støvgener i forbindelse med transporter på grusvej forventes ikke væsentligt ændret i forhold til den nuværende drift. Støvgener i forbindelse med opbevaring og tørring af korn på ejendommen, vil være meget begrænset idet opbevaring og tørring af korn i driften primært foregår i stålsiloer. Alle fodermidler inkl. Korn tippes til grav og løftes med elevator til lagring i silo. En silo er påmonteret cyklon og her blæses foderet op. Det vil derfor være usandsynligt at støv fra denne arbejdsfunktion skulle give anledning til gener i lokalområdet.

Opbevaring af foder og ensilage

Foderopbevaring foretages indendørs i siloer. Foderkorn opbevares i udendørs siloer. 2 udendørs siloer v. foderladen hhv. 3000 tdr og 8000 tdr.

På ejendommen forefindes udendørssilo til opbevaring af korn. Siloen er gastæt, hvilket betyder der ikke anvendes energi til nedtørring af kornet.

I forbindelse med udvidelsen vil der ikke blive ændret på de nuværende opbevaringsfaciliteter til foder, den nuværende kornopbevaring er den metode der kræver mindst muligt energi, da tørring af kornet kan undgås ved gastæt opbevaring.

BAT-redegørelse

Der bliver jævnligt, ca 4 gange pr år udarbejdet foderplaner. Det sikres, at der tiltag til forbedring af sundhed, reduktion af næringsstofindholdet i gyllen o.lign altid holdes på det laveste mulige niveau.

Foderfremstilling sker i lukket rum og derfor er støj og støvgener begrænsede

Søerne i besætningen fodres med 3 blandinger (drægtigheds-, løbe- og diegivningsfoder). Disse blandinger er næringsstoftilpasset søernes cyklus, om de er gølle, drægtige eller de giver die. Smågrise fasefodres med 2 forskellige blandinger alt efter alder, -mens ejendommens poltetillæg fodres med specialblanding optimeret til levedyr. Foderet er således tilpasset grisenes fysiologiske formåen og alder. Jo ældre grisen er, desto færre næringsstoffer indeholder foderet. Dermed begrænses udledningen af næringsstoffer i naturen mest mulig.

For at begrænse udledningen af N og P fra svinene arbejdes der på at få en høj fodereffektivitet og tilvækst som muligt. Derfor udføres der jævnligt E-kontrol af besætningen. Der vil fremadrettet blive tilsat min. 60 % fytase til ejendommens so- og smågriseblandinger for at minimere udledningen af fosfor med husdyrgødningen.

Minimering af spild

Foderet blæses / snegles ind til opbevaring i siloer, der er ikke spild forbundet med denne transport.

Fodertildeling foregår via lukkede rørstrengte med udfodring i krybber. Foderspild i staldene søges minimeret ved fokus på formalingsgrad, fast gulv eller flise under krybberne samt vandforsyning i forbindelse med udfodring.

Soyaskrå, mineraler og valle indkøbes til produktionen. Byg og hvede avles så vidt muligt på egne arealer og vil dække cirka 75 % af forbruget, resten indkøbes. Der anvendes vådfoder og tørfoder i stalden.

Der anvendes halm som strøelse i stierne samt til etablering af flydelag i den eksisterende gyllebeholder. Forbruget i nudriften er cirka 5 tons per år, og i ansøgt drift anslås forbruget til 20 tons per år.

Harmoniregler

Landbrugsjord til rådighed	
	Ansøgt
Ejet + forpagtet*	222,62 ha

*ejet af: se nedenstående skema

Det ansøgte projekt omfatter ingen aftalearealer.

Landbrugsjord til rådighed

	Marknumre	Ansøgt produktion ha
Egne arealer		
Ørskovvej 30	1-0, 3-0, 4-0, 5-0, 6-0, 8-0, 9-0, 10-0, 11-0, 13-0, 15-0, 16-0, 30-0, 31-0, 32-0, 33-0, 34-0	131,6
Forpagtede arealer		
Herring Kommune	12-0,14-0, 20-0	12,4
Ernst Hindhede, Gødstrupvej 24, 7400 Herring	40-0, 41-0, 42-0, 43-0, 44-0, 45-0, 46-0, 47-0, 48-0, 49-0, 50-0	53,7
Allan Bach, Helstrupvej 72, 7400 Herring	22-0, 23-0, 24-0, 25-0, 26-0	24,9
Ialt		222,6

Harmoniarealet

Ejendommens produktion af husdyrgødning er på 325,76 DE der fraføres 200 DE til Sinding Biogas Anlæg, 7400 Herring og der tilbageføres forarbejdet husdyrgødning fra biogasanlægget i en mængde svarende til 179,6. Det giver en mængde på 305,79 DE til udbringning på ejendommens ejede/lejede arealer.

Med en belastning på 1,4 DE pr. ha og en udbringning på 305,79 DE er harmoniarealkravet beregnet til 218,42 ha.

Der modtages ikke slam eller andet affald til udspredning på udbringningsarealet.

Bedriftens indretning og drift

Staldanlæg

Se bilag 1.

Staldopbygning se bilag 2.

BAT-staldanlæg

Staldene indrettes med størst mulig del fastgulv, hvilket sikre mindst muligt ammoniakfordampning fra staldene. Søerne i den nye stald skal være løsgående, dermed vil gulvoverflader i stalden blive større end med det nuværende produktionssystem. Drægtighedsstalden opføres med kombination af fastgulv og spalte/drænet gulv.

Ved indretningen af stalden bliver det fastgulv indrettet/placeret således svineri i stierne undgås. I alle stalde med løsgående dyr overbruses en del af stiearealet, for på denne måde at forbedre stifunktionen, således at overflader i stierne med potentiel ammoniakfordampning bliver mindre og fordampningen dermed mindskes.

I den nye drægtighedsstald vil der blive etableret skraber under spaltegulvet, samtidig etableres der gyllekøling for begrænsning af ammoniakfordampningen. Etablering af gyllekøling i gyllekanaler med skraber er den metode der sikre størst reduktion af ammoniakfordampningen, fordi det sikres at gyllen køles hurtigt og effektivt. Effekten af gyllekøling er i ansøgningen til en reduktion af ammoniakfordampningen på 20 pct.

Varmen afsættes til ejendommens Fare- og smågrisestalde, som skal have tilført varme hele året rundt.

Se endvidere bilag 2 for BAT på det enkelte staldanlægs staldsystem.

Ventilation

Alt ventilation på ejendommen foretages med undertryksventilation. I alle stalde foretages luftindtag helt eller delvis gennem ventiler i loft eller væg. I løbe- / dr. stald foretages luftindtag udelukkende gennem vægventiler, mens det i farestald af hensyn til dyrene er valgt en kombination af diffusluftindtag og loftventiler. Loftventilerne anvendes kun i perioder med behov for ekstra stor luftskifte, når ventilerne i loftet åbner sænkes undertrykket i staldene og dermed kræver det mindre energi at ventiler luften ud af staldene.

Overbrusningsanlæg

Der er etableret overbrusning i slagtesvinestalden, smågrisestalden og løbe- drægtighedsstalden. Anlægget i smågrisestald sættes i drift når grisene vejer 20 kg. Overbrusningen er med til at køle luften i stalden og dermed mindske ammoniakfordampningen. Overbrusning hjælper endvidere med til at grisene gøder over spaltegulvsarealet, hvorved ammoniakfordampningen mindskes. Af dyrevelfærdsmæssige grunde etableres der ikke overbrusning i farestalden. Af velfærdsmæssige årsager overbruses ikke i stalde med dyr i boks.

Udmugningssystem

Løbeafdeling, stald 4 er etableret med bagskyl, der etableres linespil i den nye stald. Linespillet kører dagligt.

Beskrivelse af rengøring og desinfektion

De fleste stalde er i kontinuert drift, -der vaskes og desinficeres i de perioder hvor stalden har mindst belægning. I alle stalde med sektioneret drift højtryksrensnes (uden tilsætning af sæbe) efter hvert hold. Der vaskes og desinficeres mellem hvert hold søer der indsættes i farestalden. Herved mindskes smitterisikoen. Farestierne rengøres dagligt så der ikke ligger gammel gødning på gulvet.

Management

Gennem god planlægning af ejendommens drift sørges der for løbende forbedring, således ny viden omkring fodring o.lign. anvendes, og derved forbedre/optimere anvendelse af ejendommens ressourcer.

En af de vigtigste overordnede planlægnings- og opfølgingsværktøjer er årlig udarbejdelse af mark og gødningsplaner. Herigennem kan det ses hvor stor produktion er af næringsstoffer og hvordan de anvendes i marken.

Gennem kursus, faglitteratur o.lign sikre ejer sig konstant opdatering på forhold der kan være af betydning for god management. F.eks kan valg af korrekte sædskifter, optimering af foderplaner o.lign være afgørende for der sker de nødvendige optimeringer som sikre mindst mulig påvirkning af omgivelserne, men som også er afgørende for at bedriften kan overleve økonomisk.

Gennem planlægning og god strukturering af de enkelte opgaver, f.eks som beskrevet i ansøgningen vedr. energibesparelser, optimeres bedriften således påvirkningen af omgivelserne og ressourceforbruget bliver mindst muligt.

Egenkontrol

Årlig opgørelse af husdyrholdets størrelse udarbejdes i forbindelse med udarbejdelse af gødningsplaner. Samtidig udarbejdes opgørelse af ejendommens affaldsmængder.

Ophør

Stalde og gylleanlæg tømmes for gylle. Herefter rengøres alle overflade og gylleanlæg skylles igennem med vand, som udspreddes på udspreddingsarealerne. Anlægget kan herefter henstå ubenyttet eller nedrives

Redegørelse for mulige uheld

I forbindelse med udkørsel og pumpning af gylle, samt i forbindelse med sprøjtning kan der være situationer hvor der er risiko for forurening af omgivelserne.

Herudover kan der i forbindelse med håndtering af olieprodukter, sprøjtemidler mm være en særlig risiko for uheld.

Minimering af risiko for uheld

Pumpning af gylle foretages kun under opsyn, således der kan gribes ind hvis der opstår uforudsete hændelser. Efter anvendelse af pumpe ved fortank afbrydes strømmen således igangsætning ikke kan foretages.

Der er ikke monteret pumper på gyllelagertanke. Udbringning af gylle foretages med gyllevogn monteret med læssekran.

Inden nye medarbejder alene udføre arbejdsopgaver sættes de grundig ind i de områder, hvor der skal udvises særlig agtpågivenhed.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Ved uheld, hvor der evt sker udslip af miljøskadelige stoffer vil der blive foretaget opsamling som evt tilledes gyllebeholder. Herefter vil de kommunale miljømyndigheder blive underrettet.

Ressourceforbrug

Årligt forbrug		
	Nudrift	Ansøgt
olie	38.000 liter	23.000 liter
Elforbrug	280.000 kWh	310.000 kWh
Vandforbrug	4000 m3 pr år	4300 m3
Dieselolie	20.000 liter	20.000 liter

Vand

Ejendomme er tilsluttet Snebjerg Vandværk.

Fordelingen af vandforbruget forventes før og efter udvidelse at være: Drikkevand 85 pct, vask af stalde 10 pct og vask af maskiner + div 5 pct. Stigningen i vandforbruget forventes udelukkende anvendt til drikkevand.

BAT-redegørelse vandbesparende foranstaltninger

Da hovedparten af vandforbruget anvendes til drikkevand er der ikke umiddelbart muligheder for at reducere vandforbruget med særlige foranstaltninger.

Vandforbrug til vask af stalde søges reduceret, dels ved at begrænse anvendelsen af vask i stalde så meget som muligt under hensyn til hygiejne i staldene, dels ved at der forud for vask af stalde foretages iblødsætning mindst 12 timer inden vask af stalden påbegyndes.

Energi

Trods en mindre udvidelse af produktionen forventes der et mindre fald i den del af el-forbruget, som anvendes direkte i produktionen (f.eks til ventilation, foderfremstilling o.lign). Det skyldes, der anvendes nye og mere energieffektive ventilatorer o.lign i den nye dr. stald.

Etablering af gyllekøling vil medføre et stigende elforbrug på ca 30.000 kWh, til gengæld forventes olieforbruget at falde med ca 15.000 liter.

BAT-redegørelse energibesparende foranstaltninger

Alle stalde ventileres med undertryksventilation, som er det mest energieffektive mekaniske ventilationsanlæg. Derudover vil der i forbindelse med løbende udskiftning og vedligeholdelse af tekniske installationer blive valgt de systemer som er mest energieffektive. Udover ventilation udgør fremstilling og internt transport af foder en væsentlig del af det samlede el forbrug på ejendommen.

I forbindelse vedligehold, hvor der skal udskiftes el-motorer eller andre installationer der anvender el udskiftes der altid til mere energieffektive komponenter. Udover dette er der på ejendommen foretages der løbende og systematiske justeringer og tilpasninger af tekniske installationer med det formål at sænke energiforbruget. De primære tiltag for at opnå dette er følgende:

Indsatsområde	Handling	Virkning
Renholdelse af ventilationsanlæg	Aftræksskorstene rengøres jævnlig	Lav vindmodstand i afkastet betyder om til 25 pct større effektivitet
Indstilling af ventilation-/ varmeanlæg	Kontrol af automatiske ventilationskurver passer med grisenes vægt og antal	Er indstillingen ikke korrekt kan ventilations- og varmeanlægget "køre hinanden op", hvorved ventilationen øges samtidig med varmetilsætningen øges. Det betyder at både ventilations- og varmeanlæg kan komme til at yde max, hvor det faktiske behov måske er 50 pct af anlæggets kapacitet. Særlig opmærksomhed udvises i to-klimastalden
Foderfremstilling	Kontrol og udskiftning af sliddele	Nedslidte slagler i kværn kan reducere kapaciteten med op til 30 pct, uden det påvirker elforbruget
Transportanlæg for korn og formalet foder	Kontrol af utætheder ved snegle mm	Utætheder kan betyde tilbageløb, hvorved driftstiden forøges.

Det planlægges at der i forbindelse med opførelse af ny stald vil blive foretaget gennemgang af energikonsulent fra el leverandør. Dermed vil fokus omkring reduktion af energiforbruget, i endnu højere grad end det er tilfældet i dag blive rettet mod at foretage tilpasninger og justeringer der kan reducere energiforbruget. Derudover vil der blive foretaget vurderinger vedr. evt. investeringer i den nye stald der kan reducere energiforbruget, f.eks anvendelse af energieffektiv belysning.

Det gælder for alle indkøb af tekniske installationer, der anvender energi, at der vil blive foretaget en nøje vurdering af energiforbruget, og dette vil indgå som en væsentlig parameter i forbindelse med hvilke leverandør der vælges.

Elforbruget til belysning vil blive begrænset gennem anvendelse af energieffektive lysarmaturer og montering af lysføler således lyset ikke er unødigt tændt.

Transport

Beskrivelse af transport

I forbindelse med omlægningen af produktionen forventes der ikke at blive væsentlig ændring af transportbehovet til ejendommen. Ejendommen er beliggende tæt på offentlig vej, hvorved transport til og fra ejendommen kan afvikles effektivt.

	Tidsrum		Antal pr. år	
	Før	Efter	Før	Efter
Smågrise	7.00	17.00	65	104
Døde dyr	7.00	17.00	60	135
Kemikalier og handelsgødning			5	5
Div	7.00	17.00	50	50
Foder	7.00	17.00	30	32
Foder eget korn i høst	9.00	21.00	100	110
Husdyrgødning	6.00	18.00	200	220
Transporter i alt			510	656

I forbindelse med støjbelastningen fra transport vurderes produktionen på ejendommen, hverken før eller efter omlægningen, at kunne registreres som værende særlig belastende for nogle beboelser eller for den samlede trafik som helhed.

Trafikken vil passere enkelte naboer, som der skal tages hensyn til, hvilket er i henhold til begrebet "godt landmandskab". Transporterne sker fortrinsvis indenfor normal arbejdstid

Kort over transportveje for ejendommen se bilag 3

Støj

Beskrivelse af støjklider

Støj fra produktionen forekommer først og fremmest i forbindelse med transport og drift af ventilationsanlæg.

Fremstilling af foder foretages i den nye foderlade, som ligeledes er indtegnet.

Der forefindes ikke andre støjklider end de ovennævnte på ejendommen.

Driftsperiode for støjklider

Ventilationsanlæg er i drift hele døgnet, den største behov for ventilation (og dermed største støjafgivelse) sker i samme takt som temp. Stiger. Dvs varme = stor behov for ventilation.

Støjafgivelse fra foderfremstilling er meget lille, da dette sker i lukket rum.

Tiltag mod støjklider

Der vurderes ikke at være behov for særlige tiltag, der ligger udover det der er fastsat i vilkår 2.8 i den nuværende miljøgodkendelse

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr

Af hensyn til sundheden er det vigtigt at skadedyr bekæmpes, der vil til en enhver tid blive foretaget den nødvendige bekæmpelse af skade dyr på ejendommen, således der ikke opstår gener fra skadedyr for omkringboende.

Renholdelse omkring bygningerne spiller en afgørende rolle for mulighederne for effektiv bekæmpelse af skadedyr. Derfor holdes alle arealer omkring bygningerne opryddet, fri for foderrester, græs omkring bygningerne klippes mm. Pt. Er indgået serviceaftale med Mortalin om udførsel af ovenstående.

Fluegener

Der er normalt ikke særlige problemer med fluer i produktionen. Skulle der opstå behov vil der blive foretaget nødvendig bekæmpelse.

Rottebekæmpelse

Der foretages forebyggende bekæmpelse mod rotter ved udlægning af gift i kasser omkring driftsbygningerne. I tilfælde af der konstateres rotter foretages ekstra bekæmpelse.

Affald

Fast affald

Affald bortskaffes i henhold til Herning kommune's regulativ for erhvervsaffald. Forventet affaldsmængde efter udvidelse

19.00 forbrændingseget ca 8 tons

23.00 ikke forbrændingseget ca 4 tons

50.00 pap og papir ca 4 tons

Ejendommen har abonnementsordning på 800 l affaldscontainer til brændbart affald, denne tømmes hver 4. uge.

Desuden råder ejendommen over en 400 l container til erhvervsaffald, denne ligeledes tilmeldt tømningsordning hver 6-8 uge.

Begge containere er placeret i besætningsområdet uden adgang fra uvedkommende.

Farligt affald samt olie og kemikalier

Olie og kemikalier nudrift/ansøgt		
	Opbevares i/placering	Mængde/afskaffes via
Spildolie	Tromler placeret på betonstøbt underlag med godkendt opstøbning til opsamling af evt. lækage eller spild.	Dansk Oliegenbrug afhenter efter behov.
Kanyler	Godkendt kanyleboks placeret i besætningsområdet.	Ejendommen er tilmeldt serviceordning hvor boksen afhentes på adressen.
Kemikalier	Kemikalierum i maskinhus eller alternativt aflåst container. Kunstgødning leveres til sæson i bigbags og placeres i maskinhuset.	Der opbevares alene kemikalier til brug i den førstkomende sæson.
Medicin	Køleskab i besætningsområdet	Der medicineres alene på dyrlægens anvisning med udlevering af afmålt dosering. Rester destrueres via apotekets indleveringsordning.

Olie- og kemikalieaffald

Kemikalie affald vil der ikke blive ved drift af de til ejendommen knyttede udspretningsarealer.

Emballage vil blive bortskaffet efter de på pakningerne angivet vejledninger.

Olieaffald fra mortorolieskift o.lign bortskaffes til kommunal modtagelse.

Kemikalier opbevares i aflåst rum, placering af rum er vist på vedhæftet beliggenhedsplan. Rengøring af sprøjte foretages i marken, når sprøjtearbejdet er afsluttet eller på vaskepladsen ved ejendommen.

Øvrigt farlig f.eks medicinaffald fra dyr, bekæmpelse af skadedyr mm bortskaffes til kommunal modtageplads.

Oplag af olie og kemikalier

På vedhæftet beliggenhedsplan er indtegnet oplag af kemikalier. Ligeledes er indtegnet diesel- og olietanke

Tanke til dieselolie:

2.500 l Overjordisk tank placeret i maskinhus (2003)

Fyringsolie:

2.500 l Overjordisk tank placeret i garage. (2002)

Pesticider og sprøjteudstyr

Påfyldning af sprøjte foretages på beton underlag, rengøring og tømning af sprøjte sker i marken ved afslutning af arbejde. På beliggenhedsplan er vedhæftet placering af rum til opbevaring af pesticider.

I ejendommens nuværende miljøgodkendelse er der i pkt 2.5 beskrevet hvordan håndtering om opbevaring af pesticider og anvendelse af sprøjteudstyr skal foretages, det foreslås at dette vilkår indsættes i ejendommens nye miljøgodkendelse.

Døde dyr

Plads til afhentning af døde dyr er vist på vedhæftet beliggenhedsplan. Døde dyr afhentes hurtigst muligt. Til afhentning opbevares døde smågrise i kølecontainer, større dyr opbevares under overdækning til afhentning.

Det foreslås af nuværende vilkår 2.4 i miljøgodkendelse forsættes uændret.

Spildevand

Spildevandsmængde

Efter udvidelsen forventes anvendt ca. 400 m³ vand til vask af stalde og ca. 200 m³ til div., herunder vask af maskiner. Den samlede mængde på 600 m³ tilledes gyllebeholder, og udbringes til udspretningsarealerne sammen med gylle

Spildevand afledning

Husspildevand afledes til godkendt anlæg sammen med husspildevand fra stuehus. Fra driftsbygninger er der omkring 50 m³ vand der afledes pr år. Andet spildevand f.eks fra staldvask, støvle osv afledes til gyllebeholder.

Ejendommen råder pt. ikke over vaskeplads. Påfyldning og vask af marksprøjte samt maskiner foretages i marken og der er pt. ingen behov for at vaske transportvogne eller lastbiler på adressen. Efter udvidelsen etableres vaskeplads hvor påfyldning mv. foretages.

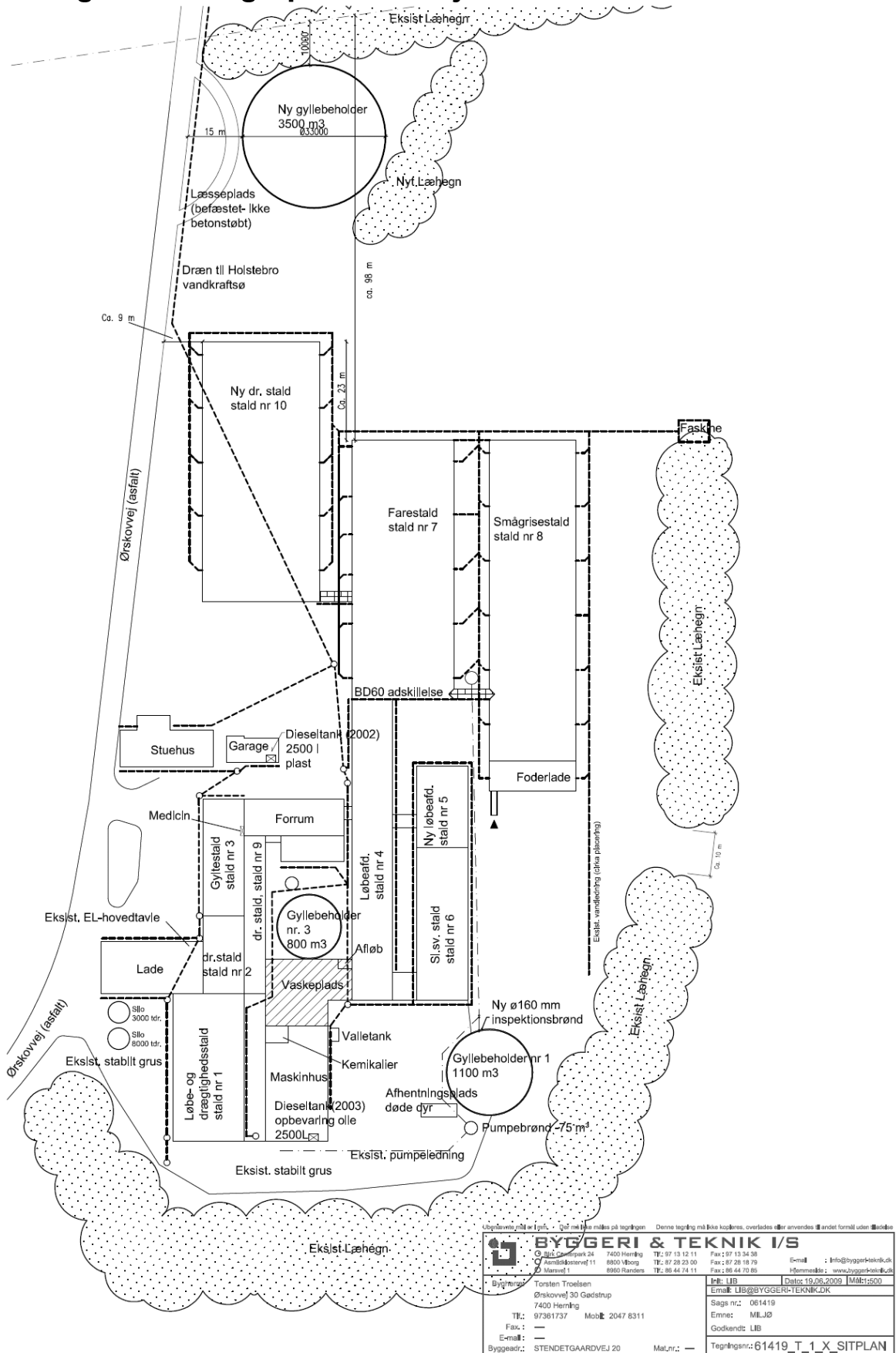
Smågrise afhentes fra rampe bag bygningerne, -afløb herfra ledes til fortank og i gyllebeholder.

På bilag 1 fremgår hvor alle tagnedløb og forbindelse til dræn og faskiner er indtegnet.

Eksisterende ældre stalde afledes til dræn som har forbindelse til Holstebro Vandkraftsø. Mens ejendommens eksisterende nyere stalde afledes til faskine på østsiden af ejendommen.

Nybygning forventes afledt til både faskine (østside) og dræn (vestside)

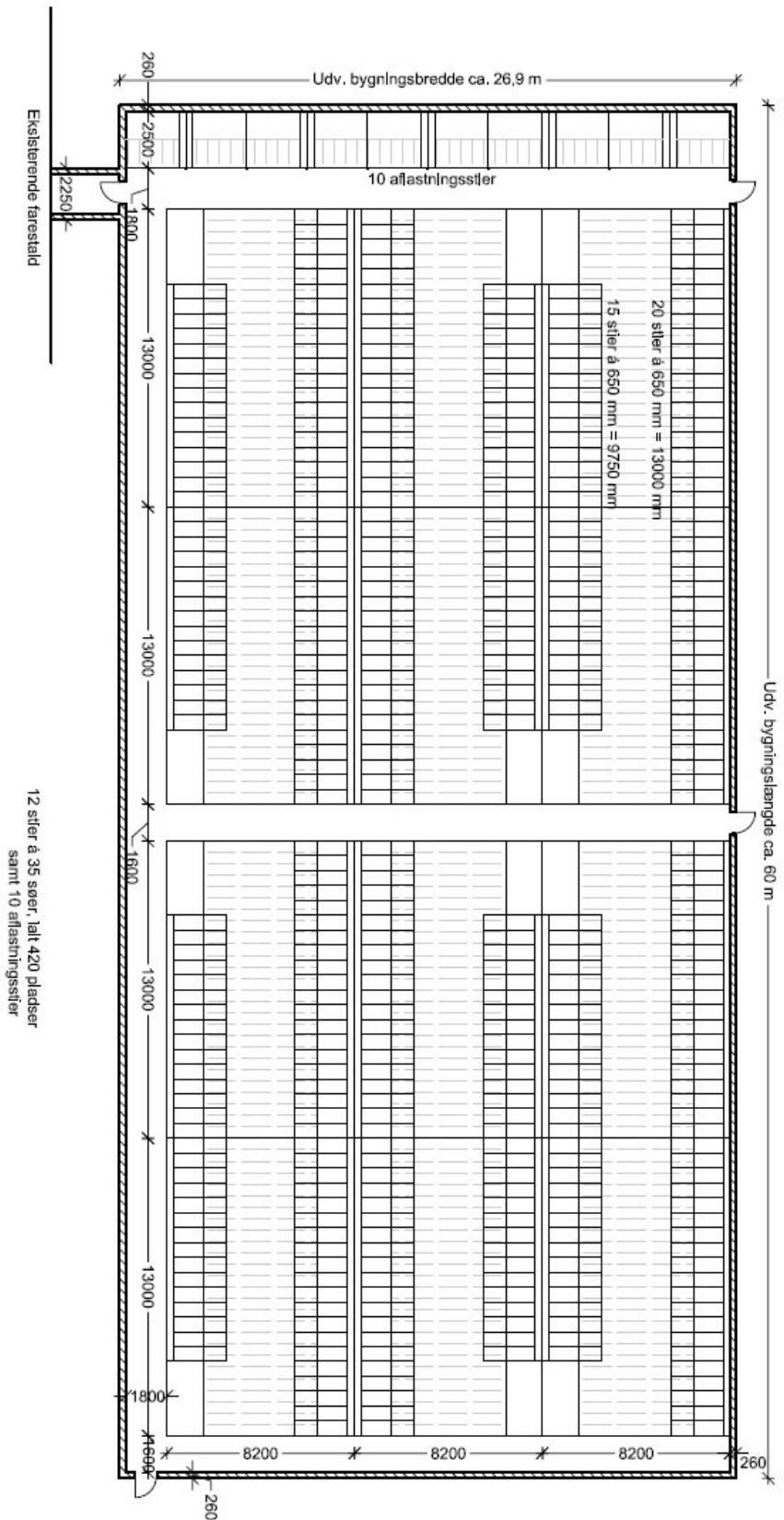
Bilag 1: Oversigtsplan over ejendom

Byggeskema og tekniske tegninger på tegningen. Denne tegning må ikke kopieres, overlades eller anvendes til andet formål uden tilladelse.

BYGGERI & TEKNIK I/S Ørskovvej 24 7400 Herring Tlf: 97 13 12 11 Fax: 97 13 34 58 E-mail: info@byggeri-teknik.dk	8900 Viborg Tlf: 97 28 23 50 Fax: 97 28 18 79 E-mail: info@byggeri-teknik.dk
Bygherre: Torsten Troelsen Ørskovvej 30 Gæstehus 7400 Herring Tlf: 97 38 17 37 Mob: 2047 8311 Fax: — E-mail: — Byggeadr.: STENDETGAAROVEJ 20	Dato: 19.06.2009 MMS: 500 Inb: LIB E-mail: LIB@BYGGERI-TEKNIK.DK Sags nr.: 061419 Emne: MILJØ Godkendt: LIB Tegningsnr.: 61419_T_1_X_SITPLAN

SKITSEPROJEKT

Bygherre: **TORSTEN TROELSEN, ØRSKOVVEJ 30, 7400 HERNING**
 Projekt: **DRÆGTIGHEDSSTALD, ØRSKOVVEJ 30, HERNING**
 Tegning: **PLAN**

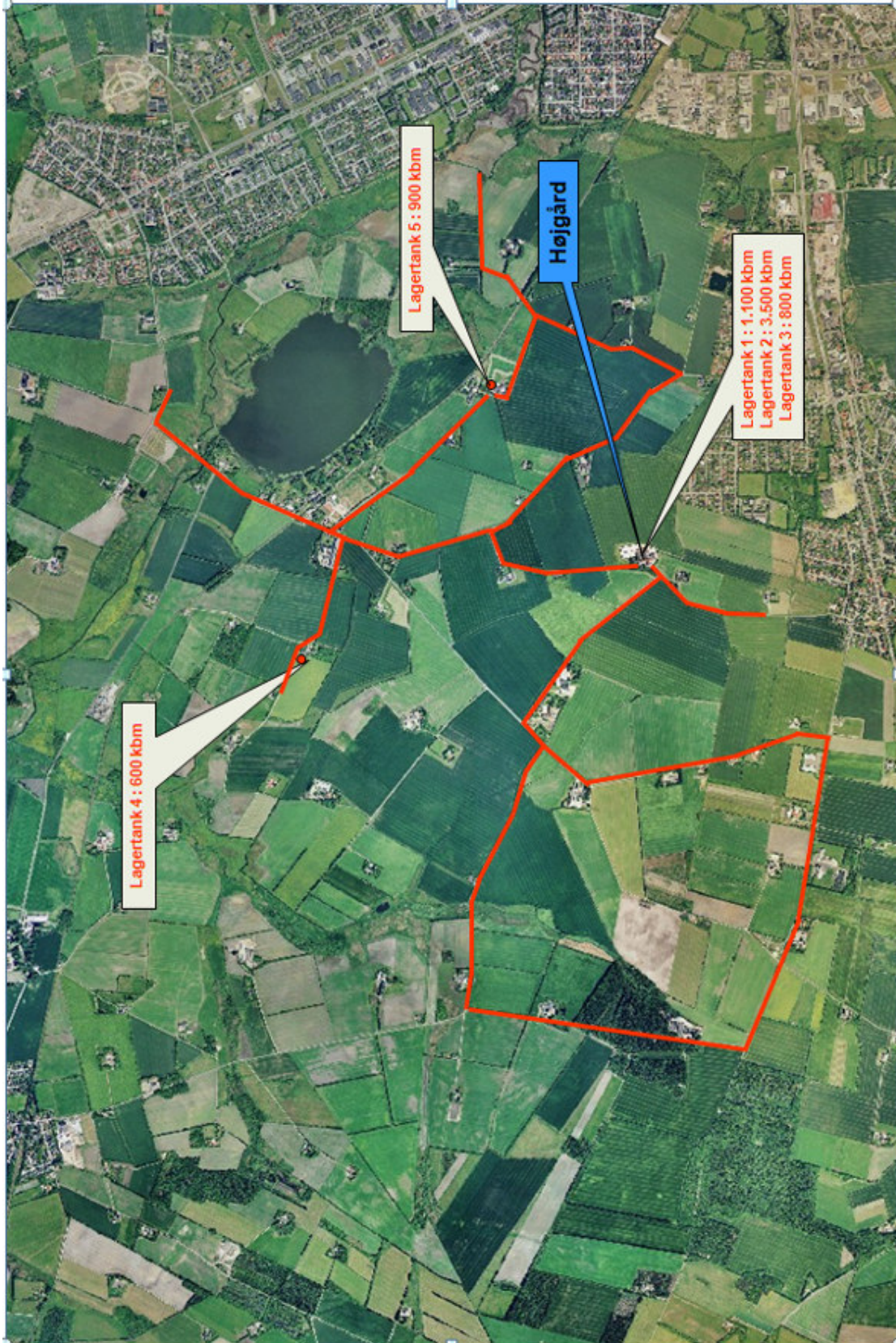
Danish Farm Design A/S
 Nulpark 49 - DK - 7500 Indstadsen, Danmark
 Tlf.: +45 96127056 - Fax: +45 96127059
 www.danishfarmdesign.dk

Mål:	1:200
Dato:	26/05/09
Sign.:	BKSJ
Proj. nr.:	09027
Tegn. nr.:	1-02-02
Rev. nr.:	-

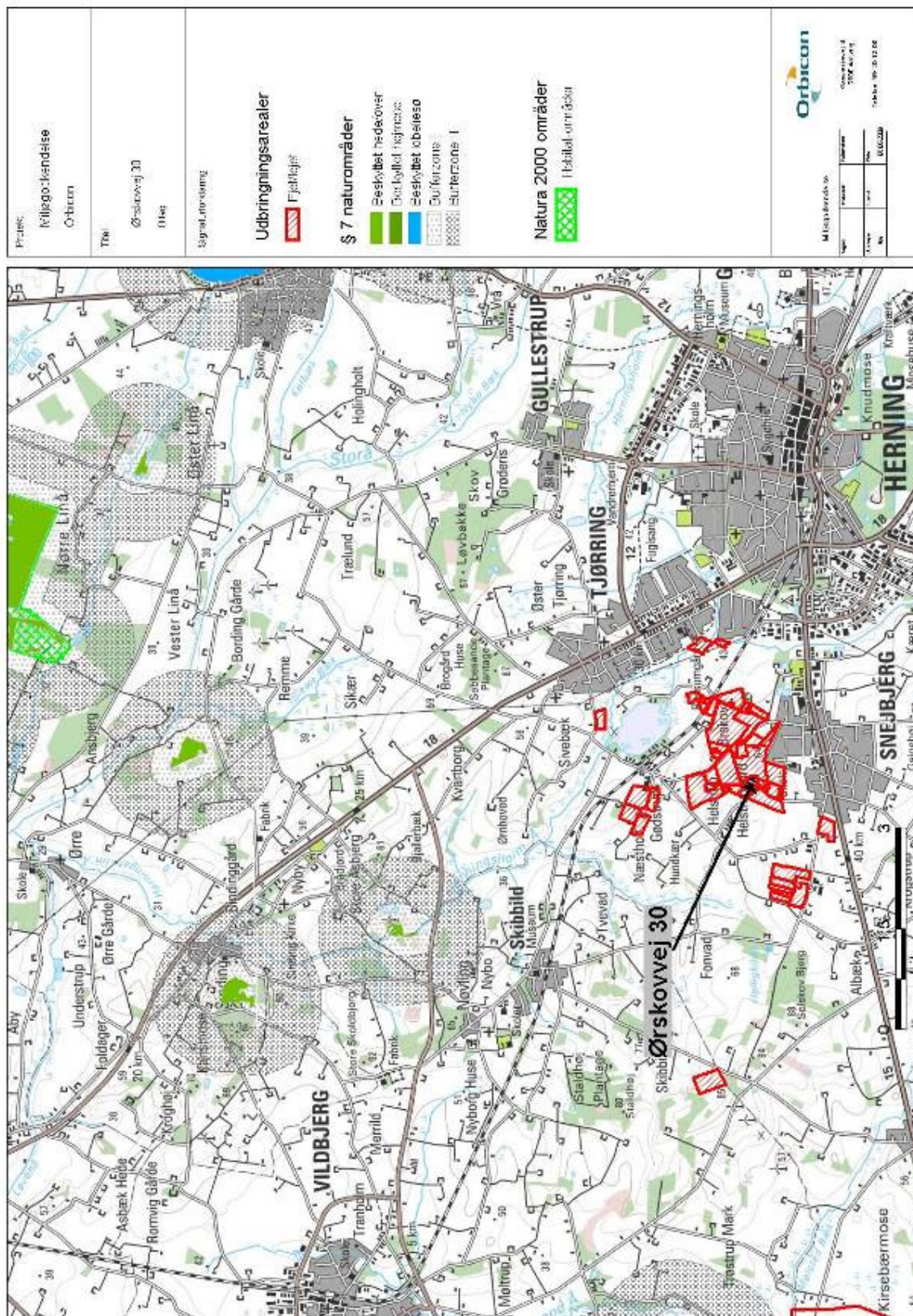
Bilag 2: Staldopbygning

Staldafsnit	Dyrehold	Staldindretning	BAT-redegørelse
Stald nr. 4, løbestald (stald nr. 1.1.4) Mekanisk ventileret, undertryk,	220 årssøer (35,84 DE)	Individuel opstaldning, fuldspaltegulv 160 stipladser	Stalden er indrettet med fuldspaltegulv som ikke er BAT-teknologi for gulvtype. Stalden er indrettet med fikserede søer i enkeltbokse. Det er ikke rentabelt at renovere stalden som den står nu, men når den på et tidspunkt er slidt ned vil der blive tænkt BAT-teknologi ind.
Stald nr. 5, løbestald (stald nr. 1.1.5) Mekanisk ventileret, undertryk,	80 årssøer (13,03 DE)	Individuel opstaldning, delvist spaltegulv 35 stipladser	Løbestalden ændres til delvist spaltegulv. Dette valg er truffet ud fra et miljø-, lugt og dyrevelfærdsmæssigt synspunkt. Der henvises til BAT-byggeblad 106.02-51
Stald nr. 6 Slagtesvine-stald (stald nr. 1.1.6) Mekanisk ventileret, undertryk, overbrusning,	850 slagtesvin 32-102 kg (24,29 DE)	Fuldspaltegulv 180 stipladser	Stalden er indrettet med fuldspaltegulv, som ikke er BAT for slagtesvin begrundelse for ikke renovering Stalden er i drift med fuldspaltegulv. Denne staldtype vil fra 2015 ikke længere være tilladt til slagtesvin. Bundtypen vil i det løbende vedligehold blive ændret fra fuldspalter til drænet bund. Stalden vil altså senest 2015 fremstå med min. 33 % drænet bund.
Stald nr. 7 farestald (stald nr. 1.1.7) Mekanisk ventileret, undertryk,	735 årssøer (51,67 DE)	Kassestier, fuldspaltegulv 190 stipladser	Stalden er indrettes med fuldspaltegulv, som ikke er BAT for slagtesvin Staldene er etableret med fuldspaltet bund af velfærdsmæssige årsager. Dyrene fodres med vådfoder og erfaringerne viser at vådfodring i stalde med delvis fast bund giver større risiko for svineri i lejearealer, dårligt lokalklima for pattgrisene samt problemer med at styre ventilation og varmetilsætning pga. en forhøjet luftfugtighed i staldene.
Stald nr. 8 smågrisestald (stald nr. 1.1.8) Mekanisk ventileret, undertryk, overbrusning,	21.000 smågrise 7,2-32 kg (130,50 DE)	Toklimastald, delvis spaltegulv 2800 stipladser	Stalden er indrettet med 2/3 fast gulv som er BAT-teknologi for gulvtype i smågrisestalde med BAT-byggeblad 106.03-52.
Ny stald nr. 10 dr. stald Mekanisk ventileret, undertryk, overbrusning, Gyllekøling	435 årssøer (70,86 DE)	Løsgående, delvis spaltegulv 350 stipladser,	Stalden indrettes med delvist spaltegulv, køling af kanalbund og skraber, som er BAT for drægtighedsstalde med BAT-byggeblad 106.01-51
Stipladser	ansøgt		
Søer	735		
Smågrise	2.800		
Slagtesvin	180		

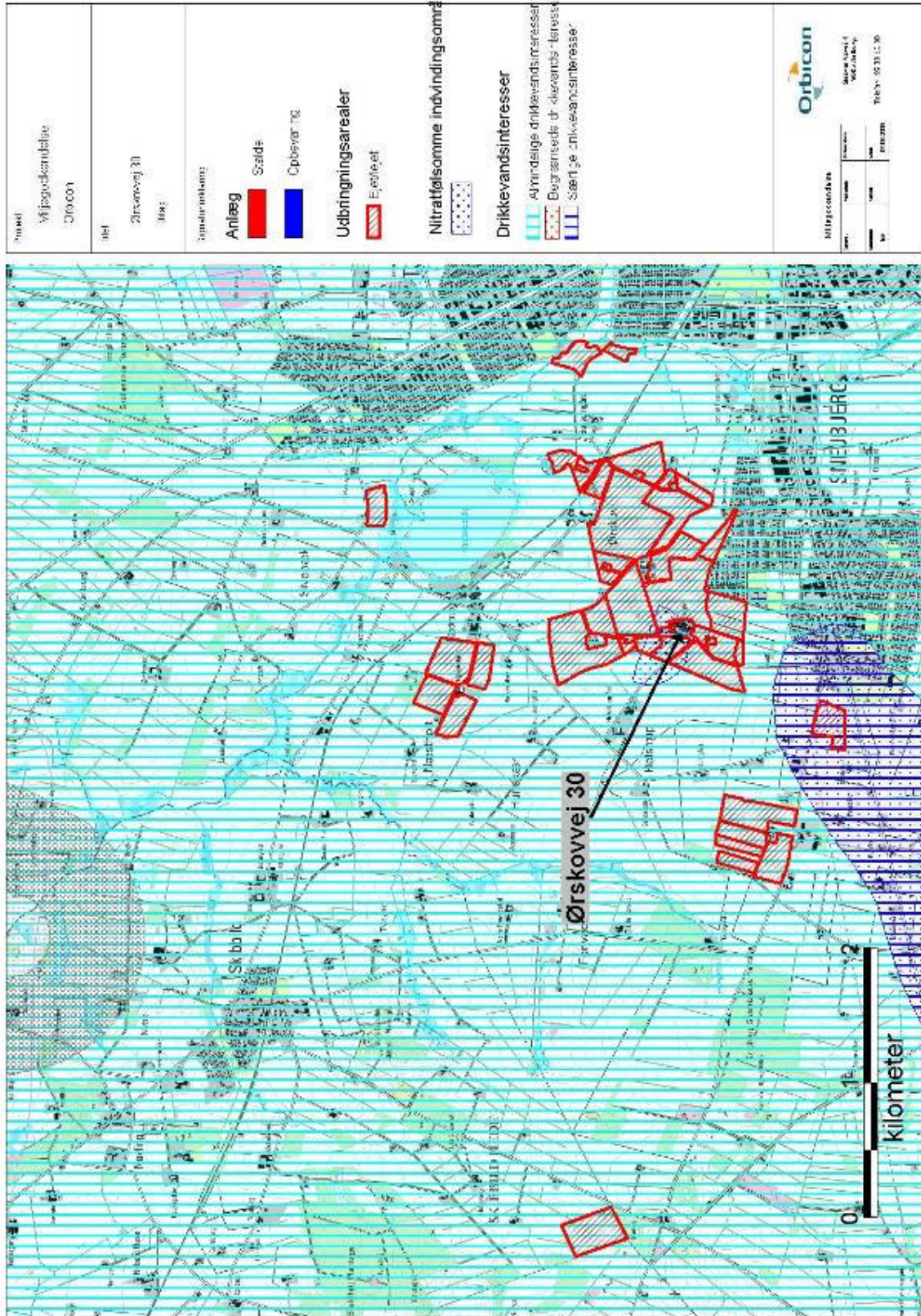
Bilag 3: Transportveje

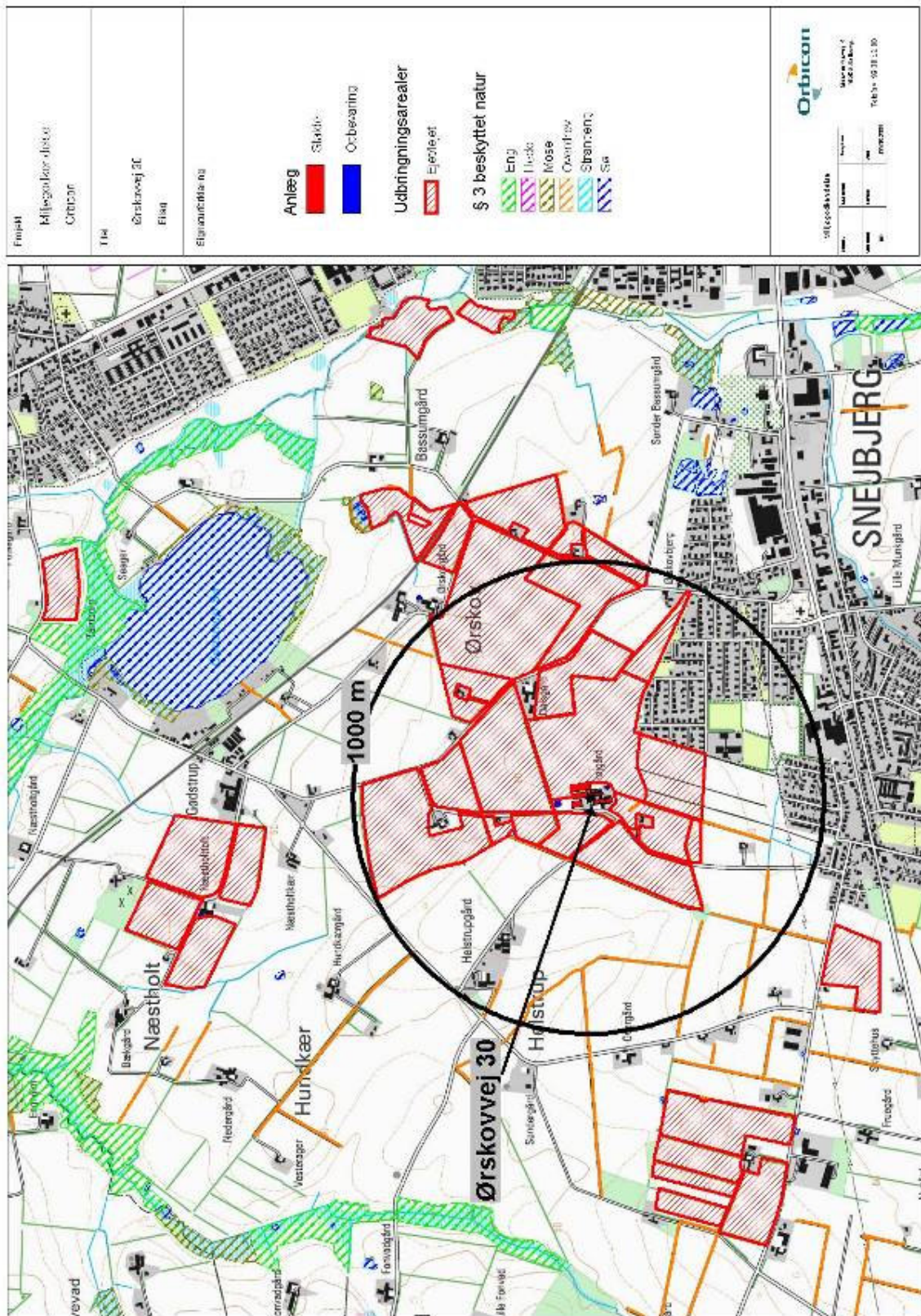
Bilag 4: Arealer ift § 7, natura 2000 områder

Bilag 5: Nitratfølsomme indvindingsområder og drikkevandsområder

Bilag 6: § 3 natur ved ejendommen

Bilag 7: lavbund, vandløb og søer, diger

